

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

3KUM

U-25

329.159(~)
U-29

Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ
ՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ
ՇԱՐԺ ՄԱՆ
11 ՏԱՐՎԱ ՈՒՂԻՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ
1 9 3 2

26.07.2013

Եկառում եմ ՀԱԽՀ

պիտենտիան կազմակերպության

11-րդ սահմանին.

Ս.Ս.

1 DEC 2009 24 SEP 2006

ՀԱՅԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ՊԻՌԵՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ. ԲՅՈՒՐՈ

3KHM

U-25

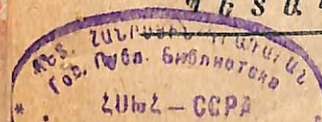
Ս. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ
ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ
11 ՏԱՐԻՆ

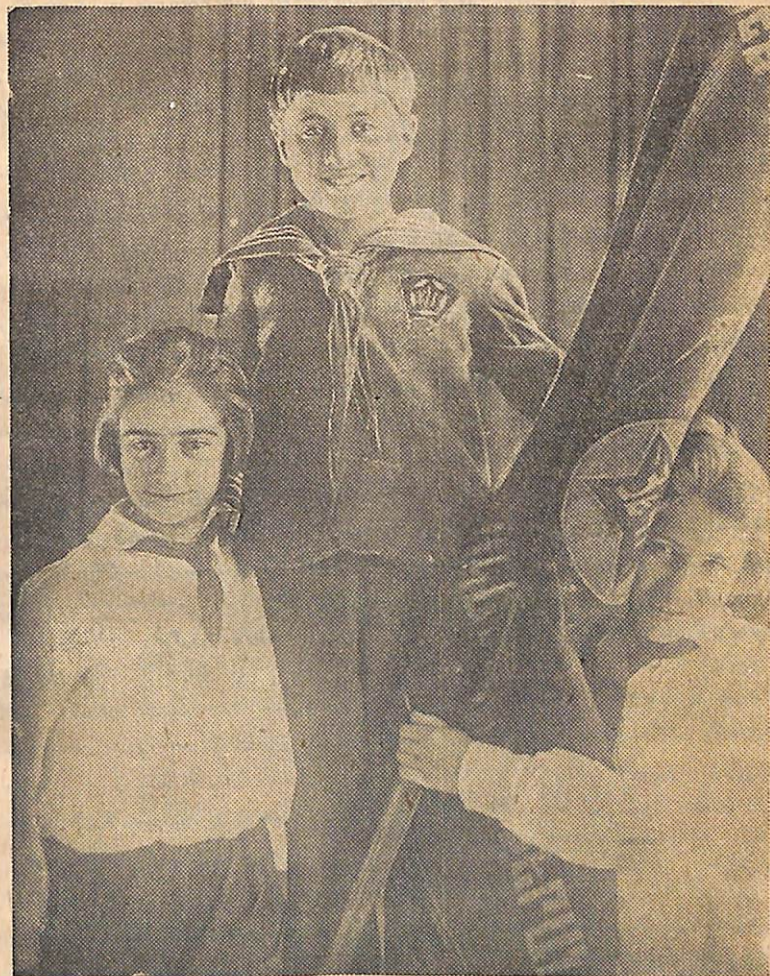
34278

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ — 1932

9464

ՅԵՐԿՈՒ ԽՈՍՔ

Ներկա բրոշյուրը նվիրված է Միջազգային պատանեկական կոմունիստական շարժման անցած 11 տարվա հերոսական ուղիին:

Մինչև հիմա հայերեն լեզվով չկա վոչ ինքնուրույն, վոչ էլ թարգմանական ձեռնարկ միջազգային պիոներիայի պայքարի ու հաղթանակների վերաբերյալ: Այդ պակասը լրացնելու համար մեր նպատակն է թեև չատ համառոտ, սակայն բավարար և անհրաժեշտ ծանոթություն տալ թե պիոներ աշխատողներին ու պիոներներին և թե յերիտասարդությանը, հատկապես կոմյերիտականներին պատանեկական կոմունիստական շարժման մասին:

Բրոշյուրում գետեղված է ՀՍԽՀ և ԽՍՀՄ պիոներական շարժման պատմությունը: Կարելի չեք ավելի ընդարձակ և փաստական մատերյալներ գետեղել ԽՍՀՄ պիոներ-շարժման մասին, վորպես համաշխարհային պիոներիայի առաջավոր բրիգադի, սակայն մենք այդ չենք արել նրա համար, վոր այդ ուղղությամբ առանձին բրոշյուրներ համենայն դեպս կան հրապարակի վրա: Բացի դրանից բրոշյուրում գետեղված «անցած 11 տարվա շաբաթների (տարեցույցի)» մեջ հավասարապես հիշատակված է նաև միության պիոներ-շարժման մասին:

Միջազգային պատանեկական կոմունիստական շարժումը կոմունիստական կուսակցության ղեկավարությամբ մոլեգնած ծովի նման գրոհում է կապիտալի ամրոցները՝ ԽՍՀՄ պաշտպանության համար, համաշխարհային Հոկտեմբերի համար:

Ուսումնասիրենք փոխարինողների այդ շարժումը:

Ս. Ս.

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ ՇԱՐժՄԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ

Ինչ չափով մեքենաներն ավելորդ են դարձնում մկանային ուժը, այն չափով նրանք միջոց են դառնում, վարպետի գործադրվեն մկանային ուժ չունեցող կամ ֆիզիկապես բավականաչափ չգարգացած, բայց ավելի նկուն անդամներով բանվորներ: Այդ պատճառով կանանց և յերեխաների աշխատանքը մեքենաների կապիտալիստական գործադրության առաջին խոսքն է... Կապիտալիստի համար հարկադրական աշխատանք կատարելը վոչ միայն խից մանկական խաղերի ժամանակը, այլև տիրացավ բնտանեկան շրջանի ազատ աշխատանքի ժամանակին՝ հենց բնտանիքի համար իրավունքով հաստատված նարայի սահմաններում (կարլ Մարքս): Դեռահասաների աշխատանքը կապիտալիզմի ամենասկզբնական շրջանում գործադրվում էր միմիայն առանձին դեպքերում: Բայց շատ շուտով մանկական աշխատանքի մասսայական գործադրությունը միանգամայն սովորական յերեւոյթ է դառնում: Անգլիայում արդեն 1833 թվին գործադրվում էր 5—9 տարեկան յերեխաների աշխատանքը. նրանց հարկադրում էին որական աշխատել 14—16 ժամ (պ. շարժման քրիստոմատիայից):

Կապիտալիստական ձեռնարկություններում մեքենաների գործադրումը, գործարանն ամբողջապես մեխանիզացիայի յենթարկելու հանդերձ, գործարանն ավելորդ դարձրին հասակավոր բանվորների ոգտադրումը և գործարաններն ու արհեստանոցներն իրենց դռները լայն բացեցին յերեխաների առաջ:

Կապիտալիստական Փարբիկներում և արհեստանոցներում մասսայորեն տարածվում է յերեխաների աշխատանքը և դեռահասաների դաժան շահագործումը: Մանկական աշխատանքն իր եժանության չնորհիվ գործարանից դուրս է գցում հասակավոր բանվորին և նրա շահագործումը սկսում է սահման չունենալ: Կապիտալիստը գերադասում է մանկական աշխատանքը, իբրև ամենաեժանը: Բանվոր ծնողներին և քայքայվող մանր սեփականատերերին սովի կմաղքացած ձեռքը հարկադրում է իրենց յերեխաներին հրեշավոր շահագործման դիրկը նետել:

19-րդ դարի վերջին և 20-րդ դարի սկզբին մանկական և պատանեկական աշխատանքը հատկապես լայն չափով սկսեց գործադրվել: Բոլոր յերկրներում աշխատավոր պատանեկություն թիվը պրոլետարիատի ընդհանուր թվի հարաբերությամբ սկսում է չափազանց ազդու բանակ կազմել: Գոյություն ունեցող կապիտալիստական որենքները՝ անչափահաս

պատանիներին «չաշխատեցնելու վերաբերյալ» հանդիսացել են միայն փեղծիքի պարիսպներ, վորոնց մյուս կողմում սանձալի աշխատանքի յե՛ն զատապարտվել 5 մինչև 10 տարեկան յերեխաները՝ դրանք 12—14 ժամ

աշխատում են ձրի, իրրե ճորտեր, իսկ լավագույն դեպքում չնչին վարձատրությամբ՝ մեծահասակ բանվորի 1/4 աշխատավարձի չափով:

Պատանեկության աշխատանքը շահագործվում է յերկու հիմնական ուղղությամբ. առաջին՝ կապիտալիստական արդյունաբերության մեջ, յերկրորդ՝ արհեստագործության մեջ: Յեթե կապիտալիստները դերազասել են մանկական աշխատանքն իրրե ամենաեթանը, ապա մանր արտադրողը (արհեստավորը) պատանիների աշխատանքի անսահման շահագործման մեջ տեսնում է միակ միջոցը, վորը խոշոր արտադրության հետ մրցելիս նրանց հնարավորություն է տալիս դիմանալու: «Աչակերտները և նրանց աշխատանքը փրկում է յին մանր արդյունաբերությանը»—գրում է Վ. Մյունցբերգը:

Բայց ինչ գնով է ստացվում այդ «փրկությունը». հազարավոր յերիտասարդ յերեխաների կյանքի գնով, վորոնք չգիտեն, թե ինչ են «մանկական վոսկե ժամանակները», վորոնք հյուժող, ուժից վեր աշխատանք են կատարում, վորոնք չուտով ծերանում և անժամանակ կորուստի յեն մատնվում (միջկոմպարտչարթման Քրիստոմատիս):

Շատ դեպքերում յերեխաների ֆիզիկական դարգացումը չափազանց յուրջ տուժել է ժամանակից առաջ սկսած նման աշխատանքի, բանվորական որվա յերկարության և անբավարար սննդի ու ապրուստի վնասակար ազդեցության պատճառով: Մեծ մասամբ նրանք ընկճված են, խախուտ, զիջույն ու հիվանդոտ տեսք ունեն, կարճահասակ են և ֆիզիկապես թու-

լացած: Այդ հիվանդությունները, վոր գլխավորապես պատահում են նրանց և վորոնց նրանք ավելի չուտ են յենթարկվում, քան նույն հասակի յուրիչ դասակարգի յերեխաներ, հետևյալներն են՝ անդի որդաններ, հիվանդություն, վորոնաչարի ծովածքներ ու խեղումներ, անդամների ալանդակություն, թոքերի հիվանդություններ, վորոնք վերջանում են ուժասպառությամբ և վաղահաս մահով:

Կապիտալիստական արտադրության մեխանիզմի մեջ յերիդասարդ պրոլետարը՝ աշխատավոր պատանին չառ վաղ սկսում է տեսնել, վոր սեփական ուժերին թողնված՝ նա վոչ այլ ինչ է, բայց յեթե մի տերե, վորը քչվում է շրջապատող տնտեսական և սոցիալական կյանքի փոթորիկների կամքով: Նա զգում է, վոր մենակ լինելով՝ կյանքի թշնամիների դեմ կռվելիս կհաղթվի: Ինքը կյանք հաքկադրում է նրան հասկանալ, վոր իր թշվառությունների աղբյուրը իր և բոլոր իր նմանների դասակարգային դրությունն է, և վոր իր և իր ընկերների համար լավագույն ապագան նվաճելու միակ յեղքն ընդհանուր կռիվն է հանուն քանվոր դասակարգի շահերի, ընդդեմ գոյություն ունեցող հասարակա-Վարդի, հանուն խորհուրդների, հանուն սոցիալիզմի (Կլարա-Յեռկինի Ֆառից):

11 տարի առաջ պրոլետարիատի դասակարգային կռիվները չըջանում ասեղծվեց պատանիների կոմունիստական շարժումը, վորը հիմա արդեն դառել է համաշխարհային կազմակերպություն:

Առաջին պրոլետարական մանկական խմբակները կազմակերպվել են 1919 թ. Ծվեյցարիայում:

Յերբ վերջացավ 1918 թ. իմպերիալիստական պատերազմը, բանվոր դասակարգի առանց այն էլ քայքայված տնտեսական դրությունը Յեվ-րոպայում ել ավելի վատթարացավ: Այդ հանգամանքը խոշոր շահիով անդրադարձավ յերեսխանների վրա. սնունդը դարձավ անբավարար, կոշիկն ու հագուստեղենը պակասեց, իսկ դպրոց դնալը, սովորելը՝ բոբիկ վտանգերով, սոված փորով՝ անհնար է:

Պատերազմից հետո պրոլետարիատի ձգտումը դեպի բանվոր դասակարգի ազատագրման դադափարները և դրա համար մղվող պայքարը յերեսխանների համար անհետեանք չանցավ. ընդհակառակը՝ նա յերեսխաներին բաժանեց յերկու բանակի՝ պրոլետարական և բուրժուական: Սակայն Ծվեյցարիայի պրոլետարական պատանեկական խմբակները թույլ էին և ընդգրկել էին աննշան քանակությամբ յերեսխաներ միայն:

Մանկական կոմունիստական մասսայական շարժումը չտեսնված արագությունով, սունկի նման աճեց Գերմանիայում. այդ 1920 թիվն էր:

Գերմանիայի կոմունիստական կուսակցությունը մեծ համակրանքով մերթերվեց սկիզբ առած մանկական այդ շարժմանը: Կոմկուսակցությունը մանուկների համար գծեց ամենաճիշտ ուղին, և նրանք կոմյունիստական դեկավարությունում առաջ մղեցին իրենց հաղթական աշխատանքները:

Այդ խմբակների աշխատանքները բնութագրված էին պրոլետարական դաստիարակության յերեք մոմենտով՝

— Կոմունիստական աշխարհայացք, ցանկություն և կամք ակտիվ կերպով կռվելու բանվոր դասակարգի հաղթանակի համար:

— Կռիվակտիվ աշխատանք, ինֆնավարության սկզբունքներ, փոխադարձ ոգևորություն և միահամուռ, կազմակերպված աշխատանք:

— Ստեղծագործական նախաձեռնություն և յերեսխանների ակտիվություն բնդդեպի չփափորությունը բթացնող ագրեսության, յերեսխանների վարձկան ստրկության և բուրժուական դպրոցի մեխանիկական կրթության: Մանկական կոմունիստական խմբակների ամբողջ գործունեությունը ընթանում էր հեղափոխական լողունգներով:

Մանկական կոմունիստական շարժումը ծնվեց ու ներկայումս զարգանում է վորպես մանկական պրոլետարական մարտական շարժում, վորպես կապիտալիզմի դեմ պրոլետարիատի մղած դասակարգային ընդհանուր կռիվի մի ճակատամարտ:

Աշխատանքը կատարվում էր անմիջորեն 25—30 մանուկներից կազմված խմբակներում: Այդ խմբակների դեկավարությունը հենց այն ժամանակից սովորաբար իրենց վրա յեն վերցնում՝ կոմյունիստականները: Խմբակները շարաթական մեկ-յերկու անգամ կազմակերպում էին հավաքույթներ, վորտեղ տեղի էին ունենում գրույցներ, յերգեցողություն, խաղեր, աշխատանքային պարապմունքներ, եքսկուրսիաներ և դրոսանքներ՝ այլ խմբակների հետ հանդիպելու և կոմշարժման համար ագիտացիա մղելու նպատակով (դրանք կոչվում էին կարմիր դրոսանքներ):

1922—23 թ.թ. կայացավ դանազան մանկական կոմունիստական խմբակների պատգամավոր յերեսխանների համագերմանական կոնֆերանս: Այդ ժամանակ Գերմանիայում մանկական կոմունիստական խմբակներում կազմակերպված յերեսխանների թիվը հասնում էր 30 հազարի:

Կոնֆերանսներ տեղի յեն ունեցել Գերմանիայի բանվորական կենտրոններում, վորոնց մասնակցել են 300-ից ավելի պատգամավորներ վճռողական ձայնով:

Հետաքրքրական է նշել, թե ինչպես էր վերաբերվում բանվորությունը Գերմանիայի խորքից յեկած յերեսխաններին, և ինչպես էին գնահատում նրանց կատարած աշխատանքը:

Պրոլետարական մայրերը, չնայած համատարած սովին, սպասում էին այն չենքի ու դռների մոտ, վորտեղ նիստեր էր դնվարում կոնֆերանսը, պատգամավորներին ժողովից հետո հրավիրում էին իրենց տները, ամեն մեկը պահանջում էր «5-ից վոչ պակաս» պատգամավոր:

Չնայած իրենց նեղ դրությունը, նրանք մեծ պատիվ էին համարում, յերբ հաջողվում էր միքանի պատգամավոր տանել տուն՝ հյուրասիրություն: Կոնֆերանսում ամեն ինչ անում էին իրենք յերեսխանները. նախագահությունը կազմված էր իրենցից, դեկուցողը մանուկներից, իրենք էլ բանաձևի մեջ նշում էին իրենց աշխատանքի ուղիները: Նրանք վճռում էին խնդիրներ պրոպագանդի վերաբերյալ, դպրոցում մղելիք պայքարի մասին, նշում էին մանկավարժական կազմակերպական խնդիրներ և այլն, և այլն:

Մանկական կոմունիստական խմբակների աշխատանքները հիմնականում հանգում էին հետևյալին. —

1. Քաղաքական դաստիարակում և զանազան կամպանիաների կերպում բանվոր դասակարգի խնդիրների բնդհանուր բմբռնում:

2. Բուրժուական կառավարության դեմ հասակավոր բանվորների ու կոմյունիստականների կազմակերպած հեղափոխական յերույթների մասնակցելը:

3. Գպրոցում մղվելիք պայքարը:

4. Կոմունիստական գաղափարների պրոպագանդն ինչպես մանուկների, նույնպես և հասակավորների մեջ:

Մանկական շարժումը Գերմանիայի սահմաններից անցավ հարևան յերկրները: 1922 թվին արդեն կայացավ պրոլետարական յերեխաների միջազգային առաջին կոնֆերանսը: Այս կոնֆերանսը նշում է պատանեկական կոմունիստական շարժման արագ աճում Ավստրիայում, Չեխո-Սլովակիայում, Դանիայում, Շվեյցարիայում, Նորվեգիայում, Հոլլանդիայում և Անգլիայում:

Կարճ ժամանակից հետո մանկական կոմունիստական շարժումը թափանցեց նաև Ամերիկա:

Գերմանիայում յեղած պատանեկական կոմունիստական ողակները համախմբվեցին և կազմեցին պիոներական կազմակերպություն՝ «Պատանի սպարտակյանների միություն» անունով: 1922 թվին Սորհրդային Միության մեջ նույնպես սկսվեց և արագ կերպով դարգացավ պիոներական շարժումը: Շարժումը շուտով համակեց ամբողջ աշխարհի պրոլետարական յերեխաներին: Այդ շարժման պատմությունը փառավոր եջեր ունի՝ Սորհրդային Միության, Չինաստանի, Ամերիկայի, Գերմանիայի, Չեխո-Սլովակիայի և այլ յերկրների պիոներների կատարած հերոսական աշխատանքների վերաբերյալ:

Ինչպե՞ս մոռանալ չինական պիոներների հերոսական դործերը չինական հեղափոխության որերին: Այդ կովի որերին չինական կազմակերպությունը հասնում էր 100 հազարի: Պիոներները հեղափոխականների հետ միասին կռվում էին այնպիսի հերոսությամբ, վոր թշնամին նրանց սովեց «պագր» անունը, վորը պատիվ է բերում կրողներին:

Դժվար է մեկ առ մեկ հիշատակել 11 տարվա ընթացքում թափած բոլոր հերոսական ճիգերը, բայց յերեք չպետք է մոռանալ պրոլետարական զինված կռիվները, վորոնց ժամանակ բազմաթիվ պիոներներ չեյին հեռանում բարեկազմներից:

ՊԱՏԱՆԻՆԵՐԻ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Դաշնակցական Հայաստանի հատուկ նշան արդյունաբերական ձեռնարկություններում աշխատող յերեխաների թվից մի քանի անգամ ավելի շահագործվում էին գյուղական տնտեսության մեջ, վորպես բատրակներ, և քաղաքում՝ մանր-արհեստավորների մոտ—վորպես աշակերտներ (8—14 տարեկան):

Ավելի անտանելի դրություն էր տիրում դպրոցներում: Դաստիարակություն մեթոդը լինելով տեր-թողիկյան. յերեխաներից պատրաստում էին հյուսիս հնազանդ քաղաքացիներ իրենց տերերի համար, աղքատ հայկական թույն էյին սրսկում յերեխաներին, նրանց լարելով այլ աղքի աշխատավորության զեմ: Ռեակցիոն ուսուցչությունը դպրոցը դարձրել

էր մարտական նացիոնալիզմ քարոզող կադրերի արհեստանոց: Դասերի խոշոր մասը հատկացված էր կրոնին ու հայկազանց պատմությունը: Այս բոլորը չեյին կարող չանդրադառնալ յերեխաների ծնողների վրա, վորոնցից առաջավորներն արդեն հասկացել էին վանական դպրոցի, նրա վարժապետների տված դաստիարակությունը:

Սկսած 1918 թ. Հայաստանի աշխատավորությունն ու բանվոր դասակարգը, հանձին «Սպարտակյան Միություն» արդեն ուներ յերիտասարդ բալլեիկների կոմիտե մի կազմակերպություն, վորը Լենինի կուսակցության ղեկավարությամբ, Ռուսաստանի բանվոր դասակարգի որինակով մասնաճյուղներն համախմբելով իր շուրջը, ղեկավարելով նրանց, պատրաստում էր դաշնակցական Հայաստանի տապալումը հանուն աշխատավորության ազատության, հանուն խորհրդային կարգերի՝ Հայաստանում:

Դեռ այդ որերին սպարտակյաններին մտահոգում էր դպրոցը, աշխատավոր աշակերտությունը: Նրանք սկսում են ուժեղ պայքար ծափել ուսանողության և աշակերտության մեջ, նրանց լավագույն մասին կազմակերպելով դաշինքի միություն ղեմ: Այդպիսով, ուսանողության և աշակերտության պրոլետարական մասը սկսում է յերես դարձնել դաշինքի միությունը:

Սկսվում է պրոլետարական աշակերտական խմբերի կազմակերպումը: Մի շարք վայրերում տեղի յեն ունենում դասագույներ՝ ուղղված ընդդեմ ռեակցիոն ուսուցչիչների, դաշնակցական պետականության և այլն:

1921 թվին Սորհրդային իշխանության հաստատվելուց հետո կազմակերպվում է Հայաստանի Պատանի Կոմունարների (պատկոմական) կազմակերպությունը: Պատկոմական կազմակերպության հետ ծնվում և աճում է պիոներներին փոխարինող հոկտեմբերիկների բանակը: Հայաստանի պատկոմական կազմակերպությունն առաջինը լինելով ԽՍՀՄ-ում, — դրում է կազմակերպության հիմնադրիչներից ընկ. Ա. Բզնունին, — բավականաչափ դժվարացնում էր մեր աշխատանքները, վորովհետև քիչ էր այն փորձը, վորի վրա մենք կարողանայինք հենվել: Հայաստանում պատկոմական շարժումը սկզբից յեվեթ դրվեց կոմունիստական կուսակցության և կոմյերիտմիության ղեկավարության ներքո: Սակայն տուալին յերկու տարիներում 21—22 թվերին պատկոմական կազմակերպության դործը տեղերում իրենց վրա էյին վերցրել Լուսժողովմատը և իր որդանները՝ ոժանդակելով և բավարարելով կազմակերպությանը: Յեվ սա, իհարկե, ունեցավ իր բացասական կողմերը: Վերցնեք թեկուզ հենց դպրոցաշինարարության հարցը: Վոմանք վորձում էյին պատկոմական շարժմանն արտադպրոցական կազմակերպության բնույթ տալ: Լուսբաժիններում կային և այնպիսիները, վորոնք մեխանիկորեն դըպ-

ըրցը վերածում է յին պատկոմական կազմակերպութեան և կամ առնվազն պատկոմական դասեր ելին մտցնում դպրոցներում՝ աշխարհադրութեան և մասթեմատիկայի առարկաների կողքին: Մեր այդ «բարեկամները», — դրո՞ւմ ե ընկ. Բզնունին, — դեռ չեյին ըմբռնել ինչպես հարկն է պատանեկական կոմունիստական շարժման ելութունը, տալով այդ շարժմանը դերադանցապես դպրոցական մի կցորդի բնույթ: Մենք պիտի պայքարեյինք և պայքարում ելինք այդպիսի հասկացողութեան դեմ:

Պայքարը դժվարանում էր նրանով, վոր փոքրիկ, հետամնաց Հայաստանում ստիպված ելինք այդ ինքիւրները լուծել՝ չունենալով հարեան հանրապետութեաների պատանեկական կազմակերպութեաների փորձը:

— Լուսժողովոմատն իրավացի յե, յերբ դնում էր իր առաջ դպրոցը բարեփոխելու, նրան հեղափոխական սերնդի դաստիարակիչ դարձնելու խնդիրը: Մենք պետք է նվաճեյինք դպրոցը՝ աշակերտութեանը միանգամից կտրելու համար ուսուցչական նացիոնալիստական ռեակցիոն մասի, դաշերիւթութեան ազդեցութեանից: Կոմունիստական պատանեկական շարժման դասակարգային հակառակորդները կանգ չեյին առնում վոչ մի միջոցի առաջ պատկոմներին վարկաբեկելու համար: Մեր հրահանգիչներին միջանի դպրոցում քարերով ելին հանդիպում, ռեակցիոներ ուսուցիչները հրաժարվում ելին աշխատել պատկոմական հրահանգիչներին հետ միասին: Քայլ առ քայլ ուսուցիչների լավագույն մասի ռժանդակութեամբ մենք հաստատում և ամրացնում ելինք պատկոմական կոլեկտիվները դպրոցներում:

Կար նաեւ մի ուրիշ ֆրոնտ-սկառուտական խմբերը՝ պատասխարված ամերիկոմի վորբանոցներում:

Թթու նացիոնալիստ սկառուտայետները (Վահան Զերադ, Ռնիկ Յազմաջյան և այլն) մթազնում ելին միջանի հարյուր յերեսաների գիտակցութեանը—տեռորիզացիայի յենթարկելով նրանց ծեծի միջոցով: Հարկավոր էր պայքարել, հարվածել այդ «փրկիչներին»—վորբանոցների սաներին նրանց ազդեցութեան տակից հանելու համար: Խնդիրը դժվարանում էր նրանով, վոր մեր մուտքն արդեւիւթ էր ամերիկոմի վորբանոցները: Դիմեցինք անկեղալ աշխատանքի: Ամերիկոմի վորբանոցներում կազմակերպված ելին գաղտնի բլիշներ, պատկոմական յեռյակներ և կոլեկտիվներ:

Ստորե բերում ենք սկառուտներից յերես դարձրած մի բլոկի նամակը*):

— Վաղջունելով ձեր կազմակերպութեան մեծ հաջողութունները և առաջադիմութունները, մենք նույնպես գալիս ենք միանալու ձեզ, վոր-

*) Գ. Կ. Բյուրոյի կաբինետի մատերյալներից:

պեսզի ձեր հաղթանակն առաջ տանենք նույնպես սկառուտացում, Ամերիկյան միսիոնարների և սկառուտների դեմ: Այդ բանն իրագործելու համար մենք այստեղ կազմվեմք մի յեռյակ միութեան (ընդհատակյա)՝ բոլորովին հակառակ սկառուտական կազմակերպութեան: Մեր գործն առաջ տանելու համար մոտ որքես լույս է տեսնելու մեր «Սրբուն» քերքը: Բացի մեր յեռյակից կան խռոր քվով յերեսաներ, վորոնք մեզ հետ միասին համակրում են ձեր կազմակերպութեանը: Մեզ մոտ շատ էջերը միասին համակրում են ձեր կազմակերպութեանը համակրանք ունեն... Հայտնելով մեր նպատակը, յսնդրում ենք ձեր քիւնուհային աջակցութեանը և կապը մեր հիմքերն ամրապնդելու համար:

Ընդհատակյա խմբակի անդամներ՝

1. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
2. ՄԵԼԻԲՍԵԹ ԱՍԱՏՐԵԱՆ
3. ՆԱՀԱՊԵՏ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Սկառուտական խմբերը ներքեւից կամաց-կամաց քայքայվում ելին, դուրս ելին դալիս սկառուտայետների հպատակութեանից և 1923—24 թվին վերջնականապես քայքայվեցին Հայաստանի սկառուտական կազմակերպութեանները:

Նոր դպրոցի համար սկառուտների և դաշերիւթութեան դեմ մղվող պայքարը վոչ միայն կռից ու կռիւց պատկոմական կազմակերպութեանը, այլև այդ պայքարը ձևակերպեց կազմակերպութեան աշխատանքների մեթոդները: 1923 թ. սեպտեմբեր ամսին Յերեսում հրավիրվեց պատմական անդրանիկ հավաքը (հոկտեմբերականը): Պատգամավորների թիւը հասնում էր հազարի: Պատկոմական կազմակերպութեանը տոնում թիւը հասնում էր հազարի: Պատկոմական կազմակերպութեանը տոնում էր յերկու տարվա մարտական տարեդարձը. որվա լողունդն էր «աշխատավոր յերեսաներին ներգրավել կոմունիստական դաստիարակութեան ցանցը, պատկոմական շարքերը», «պայքար դաշերիւթութեան մնացորդների դեմ»: Հոկտեմբերականից հետո դուրսվում է պատկոմական կազմակերպութեան առաջին համագումարը, վորտեղ քննվում են՝

1. կեմոտոմական շտաբի հաշվետվութեանը,
2. պատանեկական կոմունիստական շարժումը,
3. սոցիալիստական դաստիարակութեանը և պատկոմական խմբերի,
4. Պատկոմական կազմակերպութեան կանոնադրութեանը.
5. դեկավար մարմինների ընտրութեանները և մի շարք այլ խմբերի:

Համագումարը բացում է Հայաստանի պատկոմական կազմակերպութեան հիմնադրներից մեկը—նրա առաջին կենտրոնական շտաբի պետ ընկ. ՍՏԵՈՊԱ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԸ:

Համագումարին վողջունում են Հայաստանի Կուսկենտոմի, ԼԿՅԵՄ

Կենտրոնի, Լուսաֆոգիումատի, ՀԱՄԽ-ի, ներկայացուցիչները, ինչպես և հատուկ փողջունով հանդես ե գալիս Հայաստանի Լուսաֆոգիում ընկ. Ասֆանազ Մոսալյանը:

Համագումարը նշելով պատկոմական կազմակերպության հաջողութունները, գլխավորապես սկսած իրենց դեմ մղած պայքարում, կազմակերպության աճման և ամրապնդման հարցում առաջադրում է գալիս-ուսական կազմակերպություններին ե՛լ ավելի աշխատանք ծաղալել աշխատավոր պատանեկության մեջ, ընդգրկել նրանց կազմակերպության շարքերը, ուսեղացնել աճող սերնդի կոմունիստական դաստիարակության գործը:

1924 թ. մայիսի 23-ին կուսակցության 13-րդ համագումարը խոր-դալին Միություն մեջ գործող կոմունիստական պատանեկական կազմակերպությունները վերանվանեց «Պատանի պիոներներ» ընկ. Լենինի անվան կազմակերպություն»: Բնական և, վոր այդ կոչումը մեծ արձագանք գտավ յերեսաների մեջ և կազմակերպությանը մղեց դեպի յերկրի սոցիալիստական շինարարության կոնկրետ խնդիրները: Ստեղծվեց մասսայական կարծիք պիոներներ շուրջը, վորպես շինարարների, վորոնք մեծահասակների հետ կողք կողքի, նրանց ոգնություն հասնելով կենսագործում են կուսակցության ու իշխանության կողմից աշխատավորության առաջ գրված խնդիրները: Այդ ուրերին հրավիրվում է 2-րդ հոկտեմբերականը Լենինականում: 2-րդ համալքից մինչև 3-րդ համալքն ընկած ժամանակաշրջանը հանգիստանում է Հայաստանի պիոներ կազմակերպության շարքերի մարմունակության ամրապնդման շրջան: Ի դեպ՝ այդ շրջանում պիոներ-կազմակերպության աշխատանքի բովանդակության մեջ դեռ գոյություն ունեյին հին քարացած ձևեր, վորոնք 1928 թվին փոխարինվեցին ավելի թարմ աշխատանքի նոր ձևերով, վորոնք իրենց հիմքում պարունակում էյին յերեսաների ինքնագործությունը: 1929 թ. հրավիրված իր 3-րդ համալքն ավարտելուց հետո Հայաստանի պիոներ-կազմակերպությունը մասնակցում է Սնդրկովկասյան և Համամիութենական առաջին համալքին: Հայաստանի պիոներ-կազմակերպությունը ցույց տվեց այն հսկայական նվաճումները, վոր ձեռք ե բերել կոմյերիտմիության անմիջական ղեկավարությունը:

Սոցիալիստական շինարարության համար մղած պայքարում Հայաստանի պիոներների կողմից իր մարտական շարքերը՝ թե վորակապես և թե քանակապես դառնալով աշխատավոր պատանեկության սիրած ու փառքալած միակ կազմակերպությունը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԻՈՆԵՐԻԱՆ ԹՎԵՐՈՎ

1931 թ.			1932 թ.		
Պիոներներ	Հոկտեմբերիկներ	Ընդհան. թիվը	Պիոներներ	Հոկտեմբերիկներ	Ընդհան. թիվը
65,670	32,532	98,202	71,292	36,476	107,000

(Հայաստանի պատանի պիոներների կենտրոնական բյուրոյի վերջին տվյալներից):

Թե՛ արտադրության և թե՛ դյուղատնտեսության ֆրոնտում Հայաստանի պիոներական կազմակերպությունը կարողացավ քննություն տալ, թի ավելորդ անգամ ապացուցելով, վոր իրոք նա յե Լենինյան կոմյերիտմիության միակ արժանավոր փոխարինողը:

Բավական և հիշել այն հսկայական աշխատանքները, վոր պիոներական կատարել է բայլլեիկյան գարնանացանի, կոլտնտեսական պրոպագանդի, բամբակի անկախության համար մղած պայքարում, ծառատնկումն, բուռնների պահպանության, և անասնապահության շեփության գործին՝ իսկական ոգնություն ցույց տալով: Արդյունաբերական վայրերի պիոներները հիմնական շրջադարձ կատարելով «Յերեսներս դեպի արդյունաբերություն» լոզունգի մասսայականացման կողմը, կոնկրետ աշխատանք ձեռնարկեցին, ոգնության հասնելով արդֆինպլանների կատարման և գերակատարման գործին: Լենինականի, Ալլահվերդու, Յերեսների պիոներ-կազմակերպությունների որինակով բոլոր շրջանային կազմակերպություններն ակտիվ մասնակցեցին կուսակցության ու կառավարության առաջադրած կարևորագույն նշանակություն ունեցող կամպանիաների կենսագործմանը: Բայլլեիկյան 3-րդ ֆրոնտը՝ կուլտուրական և դպրոցաշինարարական աշխատանքները հանգիստացել են հիմնական և անմիջական բնագավառը պիոներ-կազմակերպության աշխատանքներում, վորպես յերեսաների կոմունիստական դաստիարակության հնոցի: Պիոներները կարողացել են այդ ֆրոնտում պատվով կատարել իրենց դերը՝ դառնալով աշխատավոր պատանեկության ավանդարդ կազմակերպություն: Հսկայական ե այն աշխատանքը, վոր պիոներներն կատարել ե անդրագիտության վերացման, պարտադիր և ընդհանուր կրթության համար՝ հաշվի առնելով, ցուցակագրելով անդրագետներին, նրանց խմբակները կազմակերպելով և անմիջական աշխատանք կատարելով նրանց դրագետ դարձնելու համար: Պիոներների կոմյերիտմիության ղեկավարությունը պայքարել ե և պայքարում ե պոլիտեխնիկական դպրոցի համար, պայքարում ե «32 թվին միջ մի անդրագետ Խորհրդային Հայաստանում» լոզունգի կենսագործման համար:

Սակայն մի բաց, վոր պարտավոր ենք արձանագրել, այդ այն է, վոր մեր բազմաներից, չրջանային կազմակերպություններից, կոլեկտիվներից և պիոներներից վոչ մեկն անմիջորեն կապ չեն ունեցել և չեն պահպանում արտասահմանի մեր չեֆկազմակերպությունների հետ: Հայաստանի պիոներ-կազմակերպությունը կարճ ժամանակում պետք է վերացնի այս բացը, ուժեղացնելով կապը տեղական կազմակերպության հետ, խտացնելով պատանի ՄՈՊՐ-ականների շարքերը, կապը արտասահմանյան մեր յեղքայրների հետ, գրելով նրանց մեր կազմակերպության աշխատանքներից ու փորձերից, վորպեսզի նրա հիման վրա արտասահմանյան մեր յերդայրներն ե՛լ ալիելի հերոսաբար մարտնչեն բարրիկադների վրա կապիտալիստների դեմ մղվող պայքարում: Խորհրդային Հայաստանի պիոներիան այսօր տոնելով միջկուրպատշարման 11-րդ և Միության պիոներիայի 10-րդ տարեդարձը, պետք է կատարի իր անցած շրջանի հաշվեհարդարը և պատրաստ լինի միշտ կուսակցության և կոմյերիտմիության դեկավարութեամբ նրա լավագույն սգնականի դերում պայքարելու, մարտնչելու ԳԱՒԻԲ ՆՈՐ ՄԱՐՏԵՐԻ ՀԱՄԱՐ:

003 715. 222. 9010243010000

ՊԻՍ, ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՐԱՒԱԾ B. P. № 427

● 11 7.08

оборота 75 Руб. 100 3

Увар-Уос" / Золотой ртуть
Золотой

Говѣн. снѣгъ рѣдѣетъ.

[illegible][illegible]

ԽՍՀՄ ՊԻՈՆԵՐ-ՇԱՐԺՄԱՆ 10-ԱՄՅԱԿԸ

Պրոներական ջոկատների ստեղծումը ՌՍՖՍՀ-ում սկսվեց 1922 թվի սկզբներից և հաստատվեց նույն թվի մայիս ամսին, կոմյերիտմուսթյան համառուսական 2-րդ կոնֆերանսում:

«Վոչ միայն քաղաքացիական պատերազմների ժամանակ, այլ և
Կրանից առաջ սկսած 1905 թվից սլոլեւտարական մտնուկները մասնակ-

ցել են այն հերոսական պայքարին, վոր մղում էին հեղափոխական լայնվորներն իրենց ազատագրության համար: Մեծահասակների պայքարը, նրանց ըմբոստացումները Ֆեոդալի և կապիտալիստի մեջ առաջ ե բերում կասկածի աղբյուր: Նրանց հարկավոր են հնազանդ բանվորներ, իսկ այդպիսիք համենայն դեպս մնում են յերեսխաները»:

Ռուսաստանում յերեսացող առաջին գործարանի պատմության հետ ակոսում ե անչափահասների տաժանելի շահագործման պատմությունը: Գյուղատնտեսության մեջ նույնպես սկսվում ե յերեսխաների ծավալուն շահագործումը. մինչև մեկ միլիոն 400 հազար բատրակ (6—12 և ավելի տար. պատանիներ) չնչին գործներով աշխատում են որ ու ցերեկ:

Նախահեղափոխական «Պրավդա», «Զվեզդա» և «Ռաբոչայա Պրավդա» ընդհատակյա լրագրերը շատ վառ կերպով պատմում են մանուկներին աշխատանքի անտանելի պայմանների մասին: 1913 թվի «Պրավդա» թերթում կարելի յե կարգալ հետևյալը. «Առավոտյան ժամի 5-ին, յերբ վրա յե հասնում նոր հերթափոխությունը, յերկարաձայն թախձալի չչակները հնչում են իրենց ձայնը, հանքերի շրջակայքում, խուցերից ու հանրակացարաններից աշխատանքի յեն քշում հանքափորներին. բռնաբարձներին, զլանողներին, տեսակավորող բանվորներին և մանկահասակ հանքագործներին՝ մանուկներ, վորոնք հաճախ 7—8 տարեկան են, սե մրով, հանքափորով ներծծված և թրջված հագուստներով...»

Բավական ե նման մի պատկեր, պարզ գաղափար կազմելու համար կապիտալիստների ստեղծած այն կյանքի մասին, վորի մեջ ապրում էին պրոլետարական զավակները:

«Պատանեկությունը համախմբվելով բայլչեիկյան կուսակցության շուրջը, մեծահասակներից սովորում ե ազատագրման իր համար մղվող պայքարի ուղիներն ու ձևերը: 1898 թ. մայիսի մեկին, —գրում ե՝ «Ռաբոչայա Զնամյա» թերթը, —Պետերբուրգի (այժմ Լենինգրադ) Գոլգիա կղզում գտնվող պետական գործարանում բանվորների հետ միասին գործադուլ հայտարարեցին նաև յերեսխաները: Պահակները փակեցին գործարանների դռները և դուրս չեցին թողնում բանվորներին: Այն ժամանակ յերեսխաները վաղեցին հնոցապանների չչակների մոտ և հանեցին կափարիչը, հնչեց խլացուցիչ սուլոցը, պահակները կարծելով, թե սուլոցը տվել են վարչության կարգադրությամբ, դուրս թողին բանվորներին» (ԽՍՀՄ Պիոներ շարժման պատմությունը—Յակովլևի մատերյալներից):

«1905 թվին «Պրոլետարիյ» թերթի № 9-ում թղթակիցը մատնանշում ե հետևյալ... յես յերբեք չեմ կարող մոռանալ մի տեսարան, վոր տեղի ունեցավ իմ աչքերի առջև: Յերեվակայեցեք 11—14 տարեկան մանուկների մի բազմություն, վոգեկորված, քրտնաթոր դեմքով մանուկներ, վո-

րոնք գերաններ և քարեր էին կրում բարեկազմների համար (նույն, Յակովլևի մատերյալներից): Տասնյակ նման հեռավոր դեպքեր կան Ռուսաստանի գործարանային գործադուլներից՝ կապված յերեսխաների պատմության հետ:

Միայն Հոկտեմբերն ազատություն բերեց ինչպես մեծահասակներին, նույնպես և մանուկներին: Դեռ ցարական կառավարության շրջանում յերեսխաների դատարարակության հոգսը զբաղեցնում եր Վլադիմիր Իլյիչին և իր կուսակցությանը: Իլյիչն իր մի նամակում կոչ ե անում վստահել յերթասարդությանը, ամենալայն չափով առաջ քաշել նրանց: Նա գեո 1903 թվին կուսակցության 2-րդ համագումարում, կուսակցության ծրագրի մեջ, վոր գրել եր ինքը Վլադիմիր Իլյիչը, պարզ կերպով ցուցադրել ե մանկական իրավունքների հետևյալ պահանջները.

1. Ձեռնարկատերերին արգելել ոգտվելու դպրոցական հասակի (մինչև 16 տարեկան) մանուկների աշխատանքից:

2. Ձրի և պարտադիր, քնդհանուր և պրոֆեսիոնալ (սպեցիալիզացիան) կրթություն մինչև 16 տարեկան հասակի բոլոր յերկսեռ մանուկների համար: Ազատ մանուկների սննդի, հագուստեղենի և ուսումնական պիտույքների մատակարարում պետության հաշվին:

Միայն պրոլետարական գիլտատուրայի ժամանակ յերեսխաները առաջին լիակատար ազատություն, վայելելով այն ամենը, ինչ Վ.Ի.Միլի ի Յիժն, առաջադրել ու պայքարում եր դեռ ցարական դաման ու ժիմի ոլերին:

Հեռահոկտեմբերյան որերը հանդիսացան կոմունիստական պատանեկան կան կազմակերպություններ ստեղծելու որեր, վոր միայն ՌՍԲԽՀ, կան կազմակերպություններ խորհրդային հանրապետությունային վողջ ԽՍՀՄ մեջ մտնող բոլոր խորհրդային հանրապետություններին համար*): Ի դեպ՝ 1920—21 թվին Ռուսաստանի մի շարք շրջաններում Բելոռուսիայում, Ուկրաինայում գոյություն ունեցին պատանեկան, ըստ ելության կեղծ կոմունիստական միություններ, «Յուկեր» անվամբ, վորոնք իսկույն ցրվեցին կոմյերիտմիության կողմից: Այս անվամբ, վորոնք իսկույն ցրվեցին կոմյերիտմիության կողմից: Այս հանգամանքը մի շարք ընկերների, ինչպես նաև ԽՍՀՄ պիոներ շարժման պատմությունը գրող ընկ. Յակովլևի շփոթության մեջ ե դեղ: Ընկ. պատմությունը գրող ընկ. Յակովլևի, Սմիրնով, Զորին, Ժլադկով, դուցե և անտես անելով ընկ. Յակովլևի, Սմիրնով, Զորին, Ժլադկով, դուցե և անտես անելով պատմական գովումները, հայաստանի պատկոմական կազմակերպության 1921 թ. սկզբներին կազմակերպման ու ձևակերպման փաստը, պության 1921 թ. սկզբներին կազմակերպման ու ձևակերպման փաստը, ձգնում են հաստատել, թե առաջին կազմակերպության ջոկատները ստեղծվել են Մոսկվայում, այն ել 1922 թվին:

1923 թ. վերջին անվերադարձ հակահարված տալով սկսումական կազմակերպություններին, 1924 թ. հունվարին, պրոլետարական դիկ-

*) Բացի Հայաստանից, վսրն իր կազմակերպությունն ունեւր գեո 1921 թ.

տատուրայի առաջնորդ Վլադիմիր Իլյիչի մահվանից հետո բոլոր պատանեկական կոմունիստական կազմակերպությունները ԽՍՀՄ-ում ընդունեցին մեծ ուսուցչի անունը և կոչվեցին «Լենինի անվան պատանի պիոներների կազմակերպություն»:

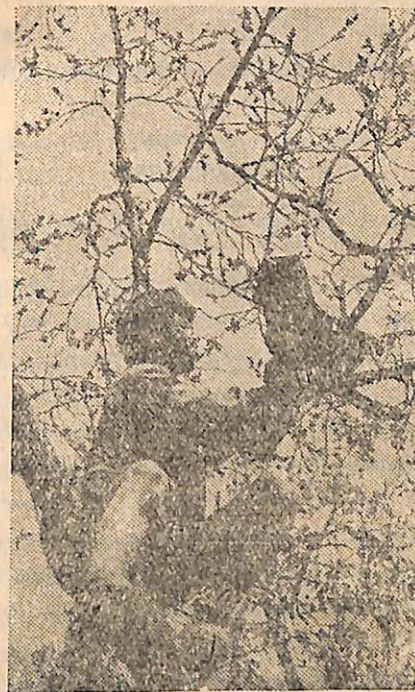
Վերակառուցելով իր աշխատանքի բովանդակությունը, հիմքում ունենալով վողջ աշխատավոր պատանեկությանը կոմունիստական դաստիարակություն տալու խնդիրը, պիոներական սկսեց լայն ֆրոնտով պայքար՝ յերկրի կուլտուր-կենցաղային և տնտեսական շինարարության դործում ոգնություն հասնելով լենինյան կոմյերիտմիությունը:

Պիոներական աշխատանքային դաստիարակությունը կուլիելով իր շարքերը, շուտով արժանացավ հասարակական կարծիքին, մի կողմից ինքը դառնալով պրոլետարական պատանեկության միակ նվիրված կազմակերպությունը, մյուս կողմից՝ մասսաների մոտ ընդունվեց, վորպես պատանի շինարարների:

Մինչև 1928 թ. ընկած ժամանակաշրջանը պիոներ-կազմակերպության աշխատանքների բովանդակության մեջ առաջ յեկան վորոշ շարունակներ, վորոնք այս կամ այն կերպ աղբեցին կազմակերպության ողակներին վրա: Կուլեկտիվներում առաջ յեկավ վորոնումների շրջան. մեծահասակ պիոներները (14—16 տարեկան) պատվաքան, վորովհետև պիոներ-կուլեկտիվի աշխատանքի բովանդակությունն անհետաքրքրական երթվում: Նրանք իրենց հետաքրքրությունը բավարարում էին ֆիզկուլտիսմբակում ու կոմյերիտական աշխատանքներում: Նրանց համար, իհարկե, կազմակերպության վորոշ ողակներում, կուլեկտիվում ստեղծել եր մի տեսակ գործամոլություն:

Կոմյերիտմիության 8-րդ համագումարն ընդարձակորեն քննարկելով համամիութենական կոմունիստական յերեսխաների՝ պատանի պիոներների կենտրոնական բյուրոյի ղեկուցումը, հայնեց համապատասխան վորոշումներ, առաջադրելով պիոներական աշխատանքի նոր ձևերն ու մեթոդները: Միանգամայն պարզ կերպով դրվեցին պիոներ կազմակերպության աշխատանքների բովանդակության մեջ գոյություն ունեցող բացերն ու նվաճումները: Այդ վորոշումների իրացումը պիոներների համար հանդիսացավ նվիրական գործ, պատվի գործ, վորը հետագայում կոմյերիտմիության ղեկավարությունը, պատանեկական մասսաների մորիլիդացիայով պիոներական կարողացավ հիմնականում կատարել:

1929 թ. միութենական առաջին հավաքը հանդիսացավ կոմյերիտմիության 8-րդ համագումարի և կուսակցության առաջադրանքների ստուգատեսի որ: Պիոներական հավաք յեկավ հսկայական նվաճումներով թե յերկրի տնտեսական և թե կուլտուր-քաղաքական կյանքի բնագավառում: Հավաքից հետո ԽՍՀՄ աշխատավոր պատանեկության առաջ դրվեց պիոներական նախադր, վորով սոցմբցման ու հարվածայնության միջոցով՝ վորպես աշխատանքի լավագույն մեթոդի, պիոներական ընդհուպ մոտեցավ արդյունաբերության, գյուղատնտեսության և կուլտու-

րական շինարարության խնդիրներին: Վճռական շրջադարձն ապահովելու համար պիոներական սկսեց պայմանագրեր կնքել հանրապետական հիմնարկ-ձեռնարկությունների հետ և վերցրեց պարտավորություններ: 1929 թ. մինչև հիմա անցած ժամանակաշրջանը հանդիսացել է վճռական բեկման տարի արդյունաբերական կենտրոնների՝ Լենինգրադի, Մոսկվայի, Նարկովի, Հյուսիսային Կովկասի, Ուրալի պիոներ-կազմակերպությունների տված հերոսական փորձերի համար: Այդ փորձերը պայքարի հանցին վոշ միայն պատանիներին, այլև հասարակավոր բանվորներին արդժիպլանների կատարման ու գերակատարման համար:

Միջազգային պիոներների առաջավոր ջոկատի որինակը վոգելորեց բոլոր յերկրների պիոներներին, սկսվեց սոցմրցման պայմանագրերի կնքումը ԽՍՀՄ և արտասահմանյան պիոներների միջև: Նրանք հիշատակելով մեր պիոներների կատարած հսկայական աշխատանքները յերկրի շինարարութեան գործում, իրենց պայմանագրերով խոսք են տալիս պայքարելու ԽՍՀՄ պաշտպանութեան համար:

Այսօր ԽՍՀՄ պիոներնրան կատարելով անցած 10 տարվա իր աշխատանքների հաշվհարգմբը, յերգվում ե կուսակցութեանը, իշխանութեանը և լենինյան կոմյերիտմիութեանը, վորը հետագայում ել նա պատրաստ ե բանվոր դասակարգի ազատութեան համար մղվող պայքարին, սոցիալիստական շինարարութեան պայքարին:

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՄԱՆ
ՇԱԲԱԹՆԵՐԸ (ՄՊՇ)

(Տարեցույցը)

ԱՌԱՋԻՆ ՔԱՅԼԵՐԸ 1921 թ. (ՀՈՒՆԻՍԻ 28-ԻՅ ՀՈՒԼԻՍԻ 3)

1919-20 թվերին, պրոլետարական զավակների մանր, բաժան-բաժան, կազմակերպւոնն թույլ ալ լսմբակները, վոր դոյություն ունեյին Գերմանիայում, Չեխո-Սլովակիայում, Ֆրանսիայում և Նորվեգիայում, կոմյերիտմիութեան ղեկավարութեամբ ձեռք են մեկնում իրար՝ միջազգային համերաշխութեան համար, բարձր բռնելով ինտերնացիոնալիզմի դրոշը: Կապիտալիստական շահագործման յենթակա մանուկներին պաշտպանելու համար առաջադրվում են լողունգներ: Սկսում են հետզհետե կազմակերպվել միջազգային բողոքի ցույցեր: Հենց նույն տարում անց ե կացվում միջազգային մանկական առաջին շաբթ: (Մ.Պ.Շ.): Այդ Արևմտյան Յեվրոպայի մի շարք յերկրների պրոլետարական յերեխաների ռազմաշունչ մի ցույց եր՝ ուղղված շահագործողներին դեմ և կոչ եր անում ամբողջ աշխարհի շահագործվող ու կեղեքվող բոլոր մանուկներին համախմբվել մի ընդհանուր մարտական ինտերնացիոնալ միութեան՝ կոմունիստական յերեխաների կազմակերպութեան մեջ:

«Կոմունիստական կուսակցութեան և կոմյերիտմիութեան հետ», «բոլոր պրոլետարական յերեխաներ—դեպի մեր շարքերը»—կանչում եյին ցույցերին մասնակցող յերեխաները: Արևմտյան Յեվրոպայի այս յերկրների պրոլետարական յերեխաների մարտական ձեռնարկումները տեղից շարժեցին հասարակութեան ուշադրութեանը, մեծահասակ բանվորութեանը, վոր արհամարանքով եր դիտում նրանց անցնող շարքերը, սկսեց հույսեր կապել այդ «սատանի ճուտերի» հետ, սկսեց հետևել նրա շարժմանը, և կարճ ժամանակում մանկական կազմակերպութեաններն

արժանացան մեծահասակ բանվորութեան հտուկ ուշադրութեան ու գուրգուրաքին: Սրանց որինակը համակրեց մնացած բոլոր յերկրների յերեխաների աշխատավորական զանգվածներին՝ սարսափ ազդելով մայր յերկրի կապիտալիստներին:

Միջազգային մանկական կոմունիստական յերեխաների կազմակերպութեան շաբթն ավելացրեց պրոլետարական յերեխաների նոր կազմակերպութեաններ ու խմբակներ: Նույն այս որերին կազմակերպվում ե Հայաստանի պատանեկական կոմունիստական (պատկոմական) կազմակերպութեանը:

ԱՃՈՒՄ ՅԵՎ ԱՄՐԱՆՈՒՄ ԵՆ
1922 թ. (ՀՈՒՆԻՍԻ 25—ՀՈՒԼԻՍԻ 2-Ը)

Այս թվականը հայտնի յե նրանով, վոր ՌՍՖՖՀ-ում սկսում են ծավալվել և ձևակերպվել պիոներական ջոկատները:

Կապիտալիստական յերկրներում ամբանում են պատանեկական կոմունիստական խմբերը, ընդարձակվում և տարածվում ե նրանց ազդեցութեան ու ազդեցիկան ամբողջ աշխարհի պրոլետարական յերեխաների մեջ: Մանկական կոմունիստական շարժումները Յեվրոպայում սկսեցին աչքի ընկնել մի կողմից պայքար մղելով բուրժուական պատանեկական սկաուտական և զանազան տեսակի ֆաշիստական, քրիստոնեյական, սոցիալ-դեմոկրատական և կարմիր բազմերի կազմակերպութեաններին դեմ, մյուս կողմից՝ պիոներնրան խլում ե նրանց շարքերից աշխատավորութեան յերեխաններին: Մանկական շարժումը Յեվրոպայում սկսեց աչքի ընկնել, նա անցավ ուղիղաճի մյուս կողմը—Ամերիկա:

Գոյութեան ունեցող մանկական կոմունիստական կազմակերպութեաններից ամենից առաջավորը Գերմանիայի պիոներ-կազմակերպութեանն ե, վորը շարքերում դեռ այն ժամանակ կային 30,000, իսկ այժմ մոտավորապես 100,000 կազմակերպված յերեխաներ: Հրավիրվում ե մանկկոմիտեների համագերմանական կոնֆերանս, վորը նշում ե իր աշխատանքի ու գործերակերպի գործնական ուղիները:

Կոնֆերանսն առաջադրեց «կուլի» լողունգ ռեակցիոն դպրոցական ձեծի և դասավանդման կապիտալիստական մեթոդների դեմ:

Այդ լողունգը հետագայում դարձավ արտասահմանյան բոլոր յերկրների մանկական կոմունիստական շարժման մարտական պայքարի լողունգ՝ ամբողջ ճակատով ուղղված բուրժուական մանկական սկաուտական կազմակերպութեան դեմ, վորը հեղեմոն դեր եր ստանձնել դպրոցում: Այդ պայքարում մի քանի յերկրների մանկական կազմակերպութեանները կանգ առան խիստ դժվարութեանների առաջ.—սկսվել եր հալածանք դպրոցում, պիոներների դեմ, վրմանք անցան հեղափոխական

ընդհատակյա աշխատանքի (Չեխո-Սլովակիա, Մոնղոլյա և այլն), իսկ վոժանք կարծես ճնշվեցին (Սմերիկա) և այդ ժամանակներում նրանք համարյա վոչ մի հաղթանակ ձեռք չբերեցին կազմակերպության ամրացման գործում:

ԿԻՄԻ 3-րդ կոնգրեսը, վորը գումարվեց նույն թվին, վորոշեց, վոր պիտներական կազմակերպության ղեկավարության գործով պետք է զբաղվի կոմյերիտմիությունը, և կուսակցության ղեկավարությունը պիտներ շարժման վրա պետք է արտահայտվի կոմյերիտմիության միջոցով:

3-րդ կոնգրեսի այս սկզբունքային վորոշումները մեծ դեր խաղացին պիտներ-չարժման հետագա աշխատանքների ու պայքարի համար: 3-րդ կոնգրեսի նախորդին հրավիրվում է պիտներ-ղեկավար աշխատողների միջազգային առաջին կոնֆերանսը: Կոնգրեսը հիմնականում հաստատեց կոնֆերանսի բոլոր վորոշումները: Կոնգրեսի բանաձևում առաջադրվեցին մի շարք խնդիրներ, վորոնք դարձան պիտներ-կազմակերպության համար գալիք աշխատանքների ուղեցույցը:

1. Մանկական կոմունիստական խմբակների դաստիարակության աշխատանքները պետք է կրեն մարտական բնույթ և պետք է ապահովեն յերեխաների մասնակցությունը դասակարգային թշնամու դեմ պայքարելիս:

2. Հիմնական խնդիրը բոլոր յերեխաների համար, բացի Գերմանիայից, համարել կենտրոնացած ու խմբակային ձևը դրաբոցներում:

3. Մանկական կոմունիստական խմբակների աշխատանքները պետք է կատարվեն այնպես, վոր նրանք սերտ կապի մեջ լինեն մյուս պրոլետարական կազմակերպությունների (կուսակցության, պրոֆմիության, կին-բաժնի և սպորտ միության) հետ:

4. Մանկական կոմունիստական խմբակների աշխատանքների սխտեմի վերակառուցումը պետք է և անհրաժեշտ է, վոր բոլոր իրենց իսկ յերեխաների ինֆեագործունեությունից (կոնգրեսի բանաձևից):

Վոչ մի կասկած, վոր այս վորոշումները պատանեկական կոմունիստական խմբակներին տարան դեպի նորանոր նվաճումներ:

ԿԱՊԻՏԱԼԻՍՏՆԵՐՆ ՍԿՍՈՒՄ ԵՆ ՈՒՇԻՔԻ ԳԱԼ

1932 թ. (24 ՀՈՒԼԻՍԻ—31-Ն ՀՈՒԼԻՍԻ)

Այս թվին սրված դասակարգային կռիվները մի շարք յերկրներում վերջանում են Համբուրգի բանվորության հեղափոխական բռնկումով: Ինչպես միշտ, այս անգամ էլ փոքր այդ գործադուլ-ապստամբության մեջ փոքր դեր չխաղացին գերմանական մանկական կոմունիստական

խմբակները, վորոնք ակտիվ կերպով լծվեցին հեղափոխական պայքարին և կուսակցության և կոմյերիտմիության ղեկավարությամբ, կուսակցության ու կոմյերիտմիության հետ միասին Համբուրգի փողոցներում բարձրացած արյունալի բարիկադների վրա մարտնչեցին բանվորական ազատության համար: Այս բոլորը ցնցում, ուշքի յ բերում դերմանական բուրժուազիային, լարում է նրա ուշադրությունը դեպի մի նոր 3-րդ ուժի վրա, վորն որստորե անում բարձրանում է բուրժուազիայի դեմ մղվող պայքարում հաճախ համաշխարհային Հոկտեմբերի:

Բուրժուազիան, զգալով մանկական կոմ-չարժման ուժը, նրա իրական վտանգը, նրա դերը հասակավոր բանվորության հեղափոխական կռիվում, իր ցասումը թափում է պրոլետարական յերեխաների կազմակերպված ավանգարդի՝ պիտներ-կազմակերպության վրա: Ավելի թույլ մանկական կոմունիստական խմբակները քայքայվում են ինչպես Գերմանիայում, նույնպես և մի շարք կապիտալիստական յերկրներում: Հենց նույն այդ տարին դառնում է ԽՍՀՄ մանկական կոմունիստական շարժման զարգացման տարի: Խորհրդային Միության պիտներին՝ լի Խնտեր-նացիոնալիստական հողով, լծվում է ժրաջան աշխատանքի Արևմուտքի, առանձնապես Գերմանիայի մանուկներին ոգնելու գործում: Այդ ոգնու-թյունն այն էր, վոր ԽՍՀՄ պիտներին ուժեղ կապ սկսեց բուրժուազիայի կողմից դաժան հալածանքների յենթարկված կազմակերպություններին հետ, նամակներին և յերբեմն նույնիսկ նյութական ոգնության ձեռնարկելով:

Յեվ արդեն պիտներական շարժման համադերմանական 2-րդ կոնֆերանսին ԽՍՀՄ ուղարկում է իր պիտներական պատգամավորը:

1924 թ. ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ՊԻՈ-ՆԵՐԻԱՆ (ՌԳՈՍՏՈՍԻ 30—6 ՍԵՊՏ.)

ԽՍՀՄ պիտներ-կազմակերպությունը կուսակցության 13-րդ և կոմյերիտմիության 6-րդ համագումարների վորոշումների համաձայն ստանում է լայն հովանավորություն ու պաշտպանություն. ամբողջ յերկրին ընդունում է պիտներներին, վորպես Լենինյան սերնդի:

«Փոխարինողների փոխարինողներ» լողունդն ստանում է մեծ մասապականություն: ԽՍՀՄ-ում պիտներական շարժումն ընդունում է հրապարակյա չափեր, նրանով ընդգրկվում է նաև գյուղը:

Այն ժամանակ, յերբ արտասահմանյան բոլոր յերկրներից՝ սկսած Կնտեր հավաքից էյին Լոնդոն, սկսուտական հերթական ջեմբորեյին (հավաքին)՝ ամբացնելու իրենց կազմակերպությունը, ղինելու նրանց իմպերիալիստական հոգեբանությամբ, մեզ մոտ ԽՍՀՄ-ում մենք բնա-ջինջ արինք սկսուտական կազմակերպությունը, չահելով աշխատավոր յերեխաների մի հսկա բանակ, ղինելով նրանց կոմունիստական դասա-տիարակությունը:

դեկավարութեամբ ամեն տեղ դասակարգային կռիւի առաջին շարքերումն են :

Սոցիալ-դեմոկրատիան, — բուրժուազիայի այդ լակեյը, — ֆաշիստական խիստ քաղաքականութիւն է ծաւալուած, վորպէսզի լայնացնի իր ազդեցութեան շրջանակները մանկական կոմունիստական կազմակերպութիւնների նկատմամբ, փորձելով լայն դանդախներ խել պատանեկութիւնը: Մանկական կոմունիստական խմբակներն իրենց առաջ խնդիրն են դնում՝ ծավալել կազմակերպութեան շարքերը, ձեռնարկել մասսայական աշխատանքներ: Այդ լողունդն ամենից առաջ խոսքից դուրսի վերածեցին գերմանական պիտներները, հանձին իրենց առաջավոր ջոկատ՝ Բեռլինի պիտներ-կազմակերպութեան: Սոցիալ-դեմոկրատիան ուժգին հարված ստացավ պիտներներից, կորցրեց վորոշ չափով իր ազիտացիայի դերը աշխատավոր յերեխաների մեջ: Յերկրորդ նշանաբանը, վորի տակ անցավ 1926 թվի միջ. կոմ. պատ. շարաթը, այդ «պայքար յերեխաների շահագործման դէմ» լողունդն էր:

ԽՍՀՄ պիտներական ջոկատների աշխատանքների մեթոդներում ու բովանդակութեան մեջ բեկում է նկատուում. նրանք ավելի շատ հարմարեցվում են յերեխաների պահանջներին, նրանց հասակների առանձնահատկութիւններին: ԽՍՀՄ-ում առաջ են քաշվում «կուլտուրական շինարարութեան, դպրոցական շինարարութեան, յերեխաների առողջապահութեան գործի համար պայքարելու» լողունդները, ապահովելով իրենց իսկ յերեխաների անմիջական մասնակցութիւնն այդ լողունդների կենսագործման մեջ:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ 1927 թ. (15-ն ՄԱՅԻՍԻ—22-ն ՄԱՅԻՍԻ)

Հոկտեմբերյան հեղափոխութեան 10-ամյակը համայն աշխարհի պրոլետարիատի տոնն էր: Հեղափոխութեան նվաճումների պաշտպանութեան լողունդի տակ բոլոր յերկրների մանկ. կոմ. կազմակերպութիւններն ուժեղ պայքար են մղում բոլոր հակախորհրդային կամպանիաների դէմ, բնդդեմ Չինաստանում պատրաստվող ինտերվենցիայի, բնդդեմ յերեխաների շահագործման: Այս շրջանում է անցկացվում նյութական հանդանակութիւն չինական պիտներների ոգտին:

Անգլիական պիտներները դեմոնստրատիվ կերպով ցույցի յեն դուրս գալիս անգլիական «վտանգված» շահերը պաշտպանելու նպատակով Չինաստանի մեկնող ղեկավորներին կոչ անելով՝ «յեղբայրներ և հայրեր, մենք չենք ցանկանում, վոր դուք Չինաստանի գնաք խեղդելու այնտեղի հեղափոխութիւնը»:

Ի պատասխան գերմանական կառավարութեան այն քայլի, վորով մերթել էր մեր պատգամավորութեանը Գերմանիա մտնելու, ԽՍՀՄ

պիտներները հրավիրում են իրենց մոտ գերմանական, անգլիական և ֆրանսիական պատգամավորութիւններին: Անգլիական մանկական պատգամավորութեան ժամանումը ԽՍՀՄ, վորոնց, Անգլիայի պահպանողական կառավարութիւնը՝ Մակդոնալդի գլխավորութեամբ՝ արգելել էր Անգլիայից դուրս գալ, ստանում է քաղաքական մեծ նշանակութիւն: Անգլիական բանվորների պատգամավորութիւնը ԽՍՀՄ է ժամանում Անգլիայի և ԽՍՀՄ միջև դիվանագիտական հարաբերութիւնների յսգումից համարյա անմիջապէս հետո:

ԱՇԽԱՏՆԷԼ ՆՈՐ ԶԵՎԵՐՈՎ

1928 թ. (20—27 ՄԱՅԻՍԻ)

Կապիտալիստների ձեռնարկութիւններում կիրառվող խիստ ուսցիտնալացման հետեանքով բանվորների և նրանց ընտանիքների տնտեսական դրութիւնը հետզհետե վատթարանում է. պիտներներն այստեղ ել պասսիվ չեն մնում, այլ ամենաակտիվ կերպով մասնակցում են բոլոր բողոքներին, մասսայական կամպանիաներին, ցույցերին, դործադուլներին, վոստիկանութեան դեմ ունեցած փողոցային ընդհարումներին: Միաժամանակ ուժեղ պայքար են մղում դպրոցների հետզհետե վարդապող միլիտարիստական դոստիարակութեան դէմ:

Խորհրդային Միութեան պիտներ-կազմակերպութիւնը հաջող կերպով դուրս է գալիս իր աշխատանքների ձևի ու մեթոդների նեղ շրջանակների դժվարութիւնից: Զոկատների աշխատանքը վերակազմվում է նոր ձևով, մտցվում է սոցիալարարութեան կոնկրետ դործնական խնդիրների առաջադրման սխտեմ, նշվում է վարժութիւնների և հմտութեան վորոշ շրջանակ, վորը պետք է ձեռք բերեն պիտներներն իրենց պիտներ-ջոկատներում գտնվելու ժամանակ, ձեռնարկվում է մանկական ինքնագործունեյութեան ամենալայն դարդացման:

ՊԻՈՆԵՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՎԱՔԸ 1929 թ. (ՄԱՅԻՍԻ 25—ՀՈՒՆԻՍԻ 1)

ԽՍՀՄ պիտներ-կազմակերպութեան քաղաքական, հասարակական և ներքին դաստիարակման աշխատանքների նոր ուղիներն անցնելը հանդու է պիտներների համամիութենական առաջին միաժողովման (հավաքին): Այս հավաքը հաշիվ յե առնում պիտներների կատարած աշխատանքը և այդ մասին հաշիվ է տալիս ամբողջ խորհրդային հասարակայնութեան առաջ: Համամիութենական այդ հավաքի ամենակարեւոր վորոշումներն էյին ջոկատներին առաջարկվող հնգամյակի իրականացման դործնական խնդիրների կատարման պարտավորութիւնները՝ պետ. հիմնարկների հետ սոցմրցման պայմանագրերի կնքման միջոցով: Փաստորեն մինչև վերջին ժամանակներս հավաքի նակազը պիտներ կազմակերպութիւնների համար հանդիսանում է իրրև մոտ ժամանակները

ծրագիր: Այս հավաքի հետ միաժամանակ Մոսկվայում կայանում է միջազգային մանկական կոմունիստական առաջին կոնգրեսը, վորտեղ վորտեղ է ընդունվում միջազգային կապի ամրացման մասին, արտասահմանյան մանկական կազմակերպությունների նկատմամբ շեփուքյան և միջազգային պիտեմքական հեղափոխական մրցակցության գարգացման մասին: Նույն ժամանակաշրջանում Լոնդոնում գումարվում է սկսուտական միջազգային ջեմբորին (հավաքը): Հավաքին ներկա էին 25 պետությունների մանկական կազմակերպությունները: Հավաքն անցավ Բադեն-Բաուրի պաղլիստական մի շարք լոգոնդների տակ, վորտեղ իրենց հիմքում բոտ էյության պարունակում էյին դառալով զենեքալի ամենից ազրեսիվ իմպերիալիստական ցանկությունները՝ «Հեռու սարեք յերեսաներին արդյունաբերության աղմուկից դեպի ազատ բնություն, յեթե կուզեք նրանցից բուրժուական ջնտրմեններ պատրաստել»: Ի հարկե, կապիտալիստներին ձեռնտու է, վոր աշխատավոր յերեսան սկսուտական կազմակերպության մեջ լինի, և յերեք ԲԱՊԵՆ-ԲԱՌԻԼԸ պաղլիստական քաղաքականությամբ չեր դիմավորի դադության կազմակերպություններին Լոնդոնի փառահեղ ալգում (վորտեղ սովորաբար հրավիրվում է Ջեմբորին), յեքե նա չվախենար իրեն և իր դասակարգին սարսուռ ազդող հեղափոխական վերելից, գործարանային աֆիմների ազմուկից: Ջեմբորին համողեց զենեքալ ԲԱՊԵՆ-ԲԱՌԻԼԸ, վոր ոկաուտական մանկական կազմակերպությունը մաղվում է, կորցնում է իր վոտի տակի հողը, չկա, գոյություն չունի այն գեղեցկագույն յերազը, եֆեկտը, վոր վայելում էր սկսուտիվը 1918 թվի համաշխարհային պատերազմի ժամանակ:

Պիոներական առաջին հավաքը կարմիր Մոսկվայում ցույց տվեց կոմունիստական կուսակցությանը, վողջ աշխարհի պրոլետարիատին, վոր նա սոցիալիզմի ակտիվ շինարարն է, վոր նա դարձել է արդեն աշխատավոր յերեսանների միակ մասսայական և դեկավար կազմակերպությունը: Պիոներական հավաքը ցույց տվեց, վոր պիոներական կոմյերիտմիության զեկավարությամբ զինվել է կոմունիստական դաստիարակության հատու զենքով, ամուր են նրա ինտերնացիոնալ շարքերը, և նա միշտ պատրաստ է ոգնելու համաշխարհային հեղափոխության համար մղվող մարտերին:

ՄԵԾ ԲԵԿՄԱՆ ՏԱՐԻՆ

1930 թ. (ՄԱՅԻՍԻ 15—ՄԱՅԻՍԻ 22—Ը)

Մեզ մոտ

Ինչպես կուսակցության ու խորհրդային իշխանության, նույնպես և կոմյերիտմիության ու պիոներների համար 1930 թվի դարձավ վճռական բեկման տարի: Առաջագրված՝ «յերեսներս զեպի արտագրություն»

լոգոնդը սկսվում է չտեսնված չափով մասսայականանալ: Այդ լոգոնդն ալեկի հիմնավորվեց, յերբ ուժեղ թափ ստացավ սոցիալիստական մրցակցության ու հարվածայնության լոգոնդը: Այս լոգոնդը նույնպես զառնում է պիոներիայի աշխատանքի հիմքը, և այնպես, միլիոնավոր մե տաղ բազուկներ իրենց մասնակցությունն են բերում սոցիալիստական ինարարության, հնգամյա պլանի 2-րդ տարվա արդիւնյանների կատարման ու զերակատարման համար: Պիոներական մեծ չափով ոգնության յեկավ կոմյերիտմիությանն՝ անդրադիտությունը վերացնելու, պարտադիր ուսման, կլոտնաշինարարության ամրապնդման և մյուս բոլոր կարևոր կամպանիաների կիրառման դործում: Այդպիսով, բեկման տարին պիոներկազմակերպության աշխատանքի կենտրոնում դրեց արդյունաբերության, դյուդատնտեսության և կուլտուրական շինարարության համար մղվող պայքարը:

Նրանց մոտ.

Համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամն որ որի վրա տարածվելով կապիտալիստական մայր յերկրներում, սոսկումի ու ահարկման մեջ է գցում բուրժուազիային: Սկսում են բանվորական մասսաներին խմբելով դործարանից դուրս չպրտելու ակտերը: Ապրուստը պրոլետարական բնտանիքի համար դառնում է այրող հարց, գործադրկությունը հարյուր հազարների յե հասնում, այդ հանգամանքն իր արտացոլումն է ստանում յերեսանների մեջ. նրանք պայքար են սկսում ծնողների հետ միասին թե՛ դպրոցում, թե՛ փողոցում և թե՛ դործարանում: Խորհրդային Միության պիոներիայի որինակելի աշխատանքները հրապուրում են արտասահմանյան պիոներ-կազմակերպություններին, վորտեղ սկսում են Խորհրդային Միության պիոներների հետ պայմանադրեր կնքել, հնգամյակի կատարման ու զերակատարման, ԽՍՀՄ պաշտպանության համար պայքարելով կապիտալիստների դեմ (Ամերիկյան պիոներների պայմանագիրը Մոսկվայի պիոներների հետ, Գերմանիայի պիոներների պայմանագիրը Ուկրայինայի հետ, Կալիֆորնիայի պիոներների պայմանագիրը Հյուսիսային Կովկասի պիոներների հետ և այլն):

1930 թվին Գերմանիայում հրավիրվեց միջազգային պրոլետարական յերեսանների յերկրորդ հավաքը, վորտեղ պիոներները միանգամ և ջույց տվին կոմկուսակցությանը, վոր նրանք պատրաստ են բանվոր դասակարգի պայքարին մասնակցելու համար:

ՎՃՌԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

1931 թ. (ՄԱՅԻՍԻ 16—22)

Արդիւնյալան—որակարգի առաջին խնդիր

9-րդ համագումարին պիոներական հանդես յեկավ խոշոր նվաճումով արդյունաբերության բնագավառում, կլոտնաշինարարության և կուլտուրական աշխատանքների ասպարիզում: 1931 թվին դասակարգային

որված պայքարը խոշոր բեկում է առաջ բերում արտասահմանյան պիո-
ներներին աշխատանքներում, ընդդեմ բուրժուազիայի, հանուն ԽՍՀՄ
պաշտպանության: Խորացող համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամը
ցնցեց կապիտալիստական աշխարհը. ճգնաժամը շտեմնված չափով տա-
րածվեց ու խորացավ թե՛ արդյունաբերություն, թե՛ գյուղատնտեսու-
թյան ասպարիզում: Ահաբեկված կապիտալիստները լուրջ կերպով
սկսեցին մտահոգվել նրանով, ինչ բայելելիները շատ վաղուց էլին
սասել, այսինքն՝ վոր համաշխարհային ներկա ճգնաժամը պատահական
ճգնաժամ չէ, այդ շուտ վերացող ճգնաժամ չէ, վոր այդ ճգնաժամը
գնալով կխորանա և կվերանա միայն կապիտալիզմի խաղաղ վոչնչացու-
մով, համաշխարհային հոկտեմբերով:

Կապիտալիստական յերկրներում հեղափոխական ալիքով բռնկված
բանվոր դատակարգը քաղցի և սովի միջից կոմունիստական կուսակ-
ցության ղեկավարութեամբ առաջ է տանում լենինյան կուսակցության
հաղթական դրոշմ: Բանվորներին չեն ընկճում սովն ու քաղցը, տներից
զուրս չսլքտելը, միլիոնավորների սովամահությունը: Նրանք մարտա-
կանորեն պատրաստվում են քաղաքացիական պատերազմի վերածել Խոր-
հրդային Միության դեմ պատրաստվող պատերազմը: Չինաստանի պրո-
լետարիատի հերոսական մարտերը ոտաբերկրյա կապիտալի լծից ազատ-
վելու համար, Գերմանիայի, Լեհաստանի, Անգլիայի, Ամերիկայի հըս-
կայական գործադուլները, հեղափոխական շարժումները Բալկաններում
մարտի հանեցին նաև պատանեկությանը, հերոսական եջեր արձանա-
դրելով միջազգային պատանեկական շարժման պատմության մեջ: ԽՍՀՄ
և արտասահմանի պիոներների միջև ավելի յե ամրանում ինտերնացիոնալ
կապը, վորին ԽՍՀՄ պիոներները պատասխանում են՝ մտնելով միջազ-
գային մարտիկներին ոգնող «պատանի Մոսկովականների» շարքերը:

ՄԵՐ ՀԱՎԱՌԱՎՈՐՊՆԵՐԸ

ՄԿԱՌԻՏՆԵՐՆ ԻՄՊԵՐԻԱԼԻՍՏՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆ

Ամբողջ աշխարհի բուրժուազիայի ձեռքին մանկական կոմունիստա-
կան շարժման դեմ կռվելու ամենաուժեղ զենքը՝ բուրժուական բոյ-սկա-
ռուտներն են, Փաշիստական քրիստոնեյական և սոցիալ-Փաշիստական
մանկական կազմակերպությունները: Բոլոր այս կազմակերպություն-
ներն առայժմ շատ ավելի բազմամարդ են, քան մեր կոմունիստական
մանկակազմակերպությունները: Նրանք իրենց աշխատանքներում հենվում
են բուրժուական իշխանությունների ամենազոր հովանավորության և
աշխատավոր ծնողների ահագին մասսաների դատակարգային անդիտակ-
ցության վրա: Բուրժուական մանկական շարժման առաջ ծառացած և
մեծ ու համառ կռիվ: Բայց այդ կռվում կուռճանան, կամրանան ու
կկոփվեն մեր սեփական մարտական շարքերը:

Բոյ-սկառուտական կազմակերպությունը—ամենափորձվածը բուր-
ժուական մանկակազմակերպություններից—կարողացել է ընդգրկել իբ
մեջ մեծ չափով յերեխաներ, դրանց թվում նաև պրոլետարիատի դա-
վալներ:

Այլառարազ զեղեցիկ համադրեցությունը, միքանի տեսակ նշանները,
զինվորական ցուցադրական ելեմենտները—այս բոլորի միասին վերցրած
դրավում են մանուկներին:

Բոյ-սկառուտական կազմակերպության արտաքին այսպիսի շլացու-
ցիչ ձևերի յետև թագնված է մանկական հոգին քայքայող բուրժուական
ապականիչ բովանդակությունը, վորը մարմնավորված է անդլիական
սկառուտների նշանաբանի յերեք բառով:

«Հավատի, կայսեր և հայրենիքի համար»:

Սրանք դատարկ խոսքեր չեն: Սրանք ամեն կերպ մարմնավորվում են
պործի մեջ: Այդ նշանաբանի տակ սկառուտները 1914—1918 թ. թ. պատե-
րազմի ժամանակ պաշտպանում էին բուրժուական հայրենիքը: Իսկ մինչ
այդ, պատերազմից առաջ, ասում էին, վոր ամբողջ աշխարհի սկառու-
տները յեղբայրներ են: Իրոք, իսկական «յեղբայրներ», վոր ուղղադաշ-
տում իրար հանդիպում էին հրացանի և հրետանու կրակով:

Սկառուտական պետերը, վորոնք մեծ մասամբ բուրժուական սպա-

տարեկան պետք է միաձուլվեն «Բալիլայի» շարքերում: Այսպիսով, Ֆաշիստական Իտալիայում Բալիլան դառնում է յերեսխանների հեղեմոն ուժը:

Իտալիայում 1929 թ. Բալիլան ուներ 902.000 հոգի—1928 թ. 812.000-ի դիմաց: Դպրոցական յերեսխանները մինչև 17 տարեկան հասակը Իտալիայում հասնում են 4.486.918, վորոնցից դպրոց են հաճախում միայն 2.500.000 յերեսխան: Բալիլան իր ողակները կազմակերպում է բացառապես արդյունաբերական վայրերում: Բալիլայի շարքերում չափազանց աննշան թիվ են կազմում գյուղացի յերեսխանները:

Նրանք, թե գաղտնի և թե հայտնի կերպով կոմուն են հեղափոխականների դեմ: Միշտ յերդվում են հավատարիմ մնալ «յեկեղեցուն, հայրենիքին և կայսրին»:

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԲՐԻՍՏՈՆԵՑԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բոլոր տեսակի ու գույնի Փարաշավոր հոգեւորականութունը նույնպես տնի իր քրիստոնեյական մանկական կազմակերպութունները (առանձնապես Գերմանիայում, Անգլիայում, Շվեդիայում, Նորվեգիայում, Ֆինլանդիայում և Հոլանդիայում): Ինքը Հոմոի պապը Վատիկանից «զոհում են» նրան դրամական ահաբեկի միջոցներ՝ մթազնելու մանկական ուղեղներն ամեն տեսակ Փանդաստիկ հրաշալիքներով՝ մասնաշաղկապ կրոնական պրոպագանդի համար:

ՀԵՏԱՆՈՒՅԶՆԵՐԻ ՄԱՆԿ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Արժեքն ունեւթադրել մի աչքի ընկող վոչ կոմունիստական կազմակերպութուն էլ՝ «պֆադֆինդերները»—հետախույզներ, վոր տարածված է Գերմանիայում, Ավստրիայում և Հունգարիայում:

Այս «հետախույզներից» բուրժուազիան, զինվորական ուժեղ մարդումների միջոցով, պատրաստում է իր համար նոր ժանդարմերիա և վոստիկանութուն, վորոնց հետագայում հնարավոր կլինի ոգտագործել նաև հետզհետե զարգացող բանվորական շարժումների արյունոտ հաշվեհարկներին:

Հենց դրա համար էլ «հետախույզները» (12—14 տարեկան հասակի յերեսխաններ), սովորում են կրակել թնդանոթներից և զնդացիրներից, զիտեն ինչպես գործածել նռնակներն ու ուռները, մինչև իսկ գործնականորեն սովորում են խրամատներ փորել, բարիկադներ պատրաստել:

ՍՈՑԻԱԼ-ՖԱՇԻՍՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿ. ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մանկկոմիւնիստական ամենալիստական և աչքի ընկնող մանկկոմիւնիստներն են դանազան սոցիալ-ֆաշիստական մանկական կազմակերպութունները, վորոնք անվանվում են «Կարմիր բաղներ» և «Մանուկների բարեկամներ»: Նրանք ուժեղացել են Կենտրոնական Յեվրոպայում—

Գերմանիայում, Շվեդիայում և Ավստրիայում, և նրանց թիվը հասնում է 120.000-ի:

Հետաքրքրական է նշել, վոր մանկական կոմունիստական շարժման առաջին տարիներին սոցիալ-ֆաշիստական այդ խմբակները փաստորեն քայքայվեցին. բայց այժմ, սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցության ուժերի հսկայական լարման հետևանքով նրանք նորից կենդանացրին իրենց աշխատանքները: Իմիջի ալլոց, մինչև իսկ կոմունիստական շրջաններում գտնվում էյին մարդիկ, վորոնք քերականատում էյին սոցիալ-ֆաշիստական այդ մանկական կազմակերպության քաղաքական վնասակարությունը:

Սոցիալ-ֆաշիստները «դիշեր ու ցերեկ» քարոզում են իրենց «Կարմիր Բաղներին», թե նրանք կամենում են մասնակցութուն «ունենալ» ապագա նոր կյանքի, նոր աշխարհի, սոցիալիզմի Վասուցման աշխատանքներին:

Բայց ինչպե՞ս են նրանք ցանկանում այդ անել:

Առանց դասակարգային կովի, խաղաղ աշխատակցությամբ կապիտալիզմի հետ, առանց կովելու ամստրիական սև հարյուրակային «Հայմ-վերի» դեմ, և մինչև իսկ առանց կովի ամստրիական Ֆաշիզմի առաջնորդ Շոքերի դեմ, վորն, իդեպ առած՝ հանդիսանում է վոստիկանական ինտերնացիոնալի նախագահը:

«Կարմիր Բաղներին» տրվող դաստիարակման աշխատանքների մեջ չկա և վոչ մի ակնարկ անգամ, թե անհրաժեշտ է մասնակցել բուրժուազիայի կողմից շահագործվող և հարստահարվող մանուկներին ազատագրության համար, հեղափոխական բանվորների կողմից բուրժուազիայի դեմ կազմակերպվող դասակարգային կովին:

Մեր նպատակը պետք է լինի մերկացնել «Կարմիր Բաղներին» հակահեղափոխական աշխատանքների ընույթը, վորոնց ղեկավարները թաղնվում են «ձախ» դատարկ Ֆրադների յետև և այդ կազմակերպության յերեսխանների մեջ միասնական Ֆրոնտի տակտիկայի տգիտացիա մղել, իլլելով նրանց այդ շարքերից և ուղղելով դեպի ակտիվ, հեղափոխական կովի իսկական ճանապարհը:

Բնորոշ է ամստրիական պիոներների «Կարմիր Պիոներ» և սոցիալ-ֆաշիստական «Մանուկների յերկիր» թերթերի տարբերությունը: Առաջինը կոչ է անում կովել կապիտալիզմի, մանուկների շահագործման և կարիքի դեմ, իսկ յերկրորդը՝ գուրս է զարկա... շոկոլադով պարուրված կանֆետների մեջ լիկյոր (խմիչք) դնելու դեմ և ծիծաղաշարժ պատմություններ անում սոցիալիզմի մասին—վորը, նրանց հաշվով կիրականանա «ինքն իրեն»...

Սրանցից անհրաժեշտ յեզրակացություններ անելը կարծում եմ գժվար չե...

Մեղչանական յերեկույթներ, ծննդյան ժամասացություն (զեպի կրոնը խոսքով իբրև թե անտարբեր են, իսկ ծնունդը հատկապես տոնում են), ծնողների կազմակերպում և այլն՝ ինքնին հասկանալի յեն առանց կոմենտարիաների:

Պետք է ձեռք առնել ամեն տեսակ միջոցներ, վորպեսզի մերկացվեն գառան մորթու մեջ պարուրված սոցիալ-ֆաշիստական այդ գայլերը:

Միանգամայն ճիշտ է նկատել ԿԻՄ-ը, վոր ի դեմս «կարմիր բաղնիքի», կոմունիստական մանկական շարժումն այժմ ունի իր ամենավտանգելի վիճակը: Պրոներական կազմակերպությունը կոմյերիտմիության դեկլարությամբ պետք է ել ավելի ծավալի պայքարը բուրժուական պատանեկական կազմակերպությունների դեմ:

ՅԵՐԵԿԱՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԵԺԱՆ ՁԵՌՔԵՐ, ՄԵՔԵՆԱՅՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՅԵՎ, ԼՅՈՒԾՎԱԾՆԵՐԻ ԲԱՆԱԿ

Անչափահասներն ու յերեխաները յենթարկվում են բուրժուական ձեռնարկատերերի անսահման շահագործման: Որինակ՝ Արևմտյան Գերի-մանիայի ատաղձա-սոցիալիստային գործարաններում անչափահասներն աշխատում են որակյա 12—14 ժամ և ստանում չափահաս բանվորների որակարձի $\frac{1}{3}$ -ը: Համբուրգում 100 հազարավոր յերեխաներ չնչին աշխատավարձով շահագործվում են կապիտալիստների յերեխաների քմահաճույքների համար պատրաստվող խաղալիքների ֆաբրիկներում, վորոնցից, իհարկե, իրենք պրոլետարական յերեխաներն իրավունք չունեն ոգտվելու:

«Լ քշիւրդ՝ դւց՝ նլ ձիշ

Հունգարացի պիոներ Սուլեք-Ֆիշերը, վոր միջանի անգամ նստել է կապիտալիստական Հունգարիայի բանտի խոնավ նկուղներում, իր Ուկրայնական պիոներ ընկերներին գրում է իր աշխատանքի և ստացած աշխատավարձի մասին: «Մենք աշխատում ենք փայտամշակման տրեստում: Յերեխաների թիվը մեծահասակ բանվորներից կիսով չափ ավելի յէ: Աշխատում ենք նրանց հետ հավասար 8—10 ժամ, սակայն ստանում ենք նրանց ստացածի միայն $\frac{1}{3}$ -ը, վորը մեզ միայն ցամաք հացի փող է: Միջ գրությամբ մտածել կուլտուրական կյանքի պայմանների մասին, մեզ մոտ անկարելի յէ: Մեր տրեստի կապիտալիստը—շարունակում է Սուլեքը մեծ չափ ստանալու նպատակով ավելի ու ավելի մեծ չափերով արտադրության մեջ է ներգրավում անչափահաս յերեխաներին: Կապիտալիստն արդեն զգում է, վոր յերեխաների թույլ բազուկները ռացիոնալացած գործարանում կտան այն արդյունքը, ինչ կարող են տալ մեծահասակ բանվորները, բայց նրանք այն ըմբոստ ուժը չեն հանդիսա-

նա, ինչ մեծահասակ բանվորը: Ահա, թե ինչպիսի է մտածում մեր պա-րոն կապիտալիստը»:

Յեւլ մի՞թե բավական չէ այն փաստը, վոր այսօր արդյունաբերու-թյան, գյուղատնտեսության և այլ ոժանդակ աշխատանքներում ներ-դրւմիւած են 10—15 միլիոն 7—15 տարեկան յերեխաներ:

ՀԱՄԼԿՅԵՄ Գ-ըդ համադրումարում ընկ. ՍԵՎԵՐՅԱՆՈՎԱՆ հա-վածներ մեջ բերելով «յերեխաների աշխատանքի ամերիկյան կոմիտեյի» հաշվետվութունից, տալիս է հետևյալ բնորոշ տրագիկ մոմենտը: «Յերեխաներն այնքան յերկար են աշխատում և այնքան հոգնում, վոր յե-րեկոյան նույնիսկ ուտելու ուժ չեն ունենում»: Այնուհետև այդ հաշվե-տվության մեջ ասված է. Միացյալ Նահանգներում մոտ 12 հազար յերեխա-ներ աշխատում են գիշերային հերթին, գետնի տակ՝ հանքահորերում, և տարեկան 9—10 հոգի զոհ են գնում դանադան պատահարների: Ամերի-կայում 8—10 տարեկան յերեխաներն աշխատում են արդյունաբե-րության մեջ, իսկ 7—8 տարեկանները՝ գյուղատնտեսության մեջ:

Մեկ միլիոն չորսհարյուր հազար յերեսաներ զրկված են դպրոց գնալու հնարավորությանից :

Չհնաաւանում 5—10 տարեկան յերեսաներն իրենց ծնողների հետ կողք կողքի աշխատում են բրնձի, փայտամշակման, բրդի, դործարաններում : 100 հազարվոր պատանիներ առավոտից մինչև ուշ դիշեր աշխատում են թեյի սլանտացիաներում, միշտ մտրակի հսկողության տակ, և նրանց ամսական ստացածի մաքսիմում չափը հասնում է 25 չինական դոլլարի (մեկ դոլլարը 5 կոպեկ) : Յեւ այդ հազիվ ապահովում է որվա ճաշի բրինձը *) :

Այստեղ տարեկան հարյուր հազար յերեսաներ մեռնում են թութախտից, իսկ սովն ու համաճարակը խլում են աշխատավոր յերեսաների փնփեր : 1929 թ. տվյալներով Շանհայի 10 գործարանային թաղամասերում պատանի բանվորների թիվը յեղեկ է 21·900, վորոնցից աղջիկներ (մինչև 12 տարեկան) 17·595, տղաներ՝ 4·305 հոգի :

Լեհաստան.—Լեհական Փաշխտները կոմիւնսակցության ու կոմյեւրիսմիությանը չեն միայն, վոր չեն հանդուրժում, այլև պիոներ-կազմակերպությանը : Այստեղ պիոներիան գործում է ընդհատակյա : Լեհաստանում գոյություն չունի յերեսաների իրավունքների պաշտպանության վոչ մի որենք : Տասնյակ հազարավոր աշխատավոր յերեսաներ որ ու դիշեր տքնում են դործարաններում լեհական պաների համար : Ներանց աշխատավարձն այնքան չնչին է, վոր միայն բավականացնում է ամսվա 3/4-ին : Վարչավայում 10 հազար պատանիներ քաղցի պատճառով դպրոց չեն հաճախում : Հոսանք է սկսվել դեպի գործարանները, վորտեղ, վորպես եթան ձեռքեր ստոր վաճառքի յեն հանվում պրոլետարական յերեսաները : Լոճում հազարավոր յերեսաներ մեծահասակների հետ մի կտոր հացի համար թափառում են փողոցներում :

Չեխո-Սլովակիայում ավելի անտանելի դրության մեջ են պրոլետարական յերեսաները, վորոնք աշխատանքից հյուծվում, քայքայվում են դեռ մանուկ հասակից : Վիճակագրական տվյալներով Չեխո-Սլովակիայում յերեսաների մահացման դեպքերը միլիանի անգամ ավելի յեն, քան մեծահասակների մահացության դեպքերը : Պրոլետարական յուրաքանչյուր 7 յերեսայից մեկը մեռնում է իր կյանքի առաջին տարում, կամ 100 յերեսայից մեռնում են 14-ը : Իսկ արդյունաբերական շրջանում՝ Բոհեմիայում ավելի վատթար դրություն է տիրում. քաղցն ու սովը ճանկել են պատանի բանվորներին, վորոնք ուշագնաց ընկնում են փողոցի մայթերի վրա :

Ամերիկայում. Հատկապես Միացյալ Նահանգներում սրվող ճրգնաժամը կապիտալիստներին ստիպում է անողոք լինել ինչպես մեծահա-

սակներին, նույնպես և պատանիների նկատմամբ : Չկա մի գործարան, վորտեղ դուրս գցած չլինի պատանի բանվորների մոտ 50 տոկոսից ավելին : Չիկագոյում, Նյու-Յորքում, Բոստոնում, Դիտրոյտում տասնյակ հազարավոր յերեսաներ գործադուրկ թափառում են «քաղաքակիրթ» Ամերիկայի ասֆալտե մայթերով՝ սոված փորով : Ավելի անտանելի դրության մեջ են նեգր յերեսաները : Վերջին շրջանում լայն չափերով առանջ է քաշվում Լինչի որենքը, վերականգնվում են նախկին ճորտատիրական որենքները, վորոնցով սեամորթները պետք է ճնշվեն և հալածվեն սպիտակամորթներից, հատկապես ամերիկյան քաղաքացիներից : Յեւ այսոր սպիտակ բանվորների կողքին աշխատող սեամորթ նեգրն ու բանվոր պատանին ստանում են սպիտակ բանվորի ստացածի ճիշտ կեսը : Յուրաքանչյուր սպիտակ ձեռնոցավոր իր բարոյական պարտքն է համարում հանդիպած սեամորթ բանվորին ծեծել, տանջել, նույնիսկ գրնդակահարել : Ամերիկյան «գեմոկրատիայի ազատության արձանը» ներում է կապիտալիստին իր արած քայլի համար : Ամերիկյան Սկոտլորո Նահանգի «գաղտնաստանական խորհուրդն» այսոր դրաղված է 8 անմեղ նեգրերի ելեկտրական աթոռին բարձրացնելու հարցով :

Բրազիլիայում 500·000 յերեսաներ առավոտյան ժամի 4-ից մինչև յերեկոյան 7-ն աշխատում են սուրճի պլանտացիաներում : 5 տարեկան յերեսաներն իրենց ծնողների հետ աշխատում են մինչև ուշ յերեկո : Բրազիլիայում բատրակներ թիվը գերազանցում է գյուղատնտեսության մեջ աշխատող պատանիների կեսին : Իսկ քաղաքներում յերեսաների մեծ մասը սխտեմատիկաբար դրաղվում է լրագրեր վաճառելով և կոչիկ մաքրելով : Բրազիլիայում յերեսաների 85 տոկոսն անդրադետ է մեծանում. նույն դրության մեջ են նաև Մեքսիկայի աշխատավոր յերեսաները :

Անգլիայում, հատկապես տեքստիլ, ածխարդյունաբերական և նավաշինական գործարաններում յերեսաներն աշխատում են 12—13 ժամ, ստանալով չնչին աշխատավարձ : Սորացող համալսարանային ճգնաժամը յերեսաներին չահագործման է քշում անընդհատ դեպի արեմուտք : Խմբերով յերեսաներ Չինաստանից, Հնդկաստանից, Աֆրիկայից դնում են կապիտալիստները՝ գործարաններում ձրիաբար աշխատացնելու համար : Չինաստանից հետո սարսափելի դրությամբ են ապրում Հնդկաստանի Արաբիայի, Յեգիպտոսի, Պաղեստինի և Սիրիայի յերեսաները :

Ճապոնիայում 8 տարեկանից յերեսաներն աշխատում են խոշոր գործարաններում : Միայն Տոկիոյում 15·000-ից ավելի պատանիներ քաղցից դպրոց չեն հաճախում : Դրանց մեծ մասը որվա հացի համար աշխատում է յերկաթգծի դեպոներում : Մինչև 15 տարեկան յերեսաները, վորոնք սարսափելի չափերով են չահագործվում, կազմում են մեծահասակ բանվորներից շատ ավելի մեծ տոկոս : Աղջիկներ ծախելու

*) Առավոտյան բրինձ, ճաշի բրինձ, և յերեկոյան բրինձ :

համար գոյութիւն ունի հատուկ որեւէ նրանք գրավ են դրվում հարկի փոխարեն, չափ դեպքում՝ ուղղակի վորպես հարկ: Փոքր հասակից աշխատավոր աղջիկներն ընկնում են պոռնկութեան դերին որի ապրուստի համար, կամ հուսահատութիւնից ինքնասպանութիւն են գործում:

Նրանք դեռ մանուկ հասակում կորցնում են իրենց առողջութիւնը, և աղքատ, պարոն կապիտալիստներն աշխատավոր յերեխաներից պատրաստում են հաշմանդամների մի հսկա բանակ իրենց ծնողների համար:

ԲԱՐԻԿԱԴՆԵՐԻ ՎՐԱ, ԲՈՒՐԺՈՒԱԶԻԱՅԻ ԴԵՄ, ԽՍՀՄ ՀԱՄԱՐ ՄԱՐՏԵՑՈՂ ԲԱՆԱԿՆԵՐ

Այսպես և կապիտալիստական աշխարհի որեւէք: Մի կողմից աշխարհը, մյուս կողմից ԽՍՀՄ յերեխաների յերջանիկ կյանքը, վոր ստեղծել է Խորհրդային Միութիւնը, — որ որի վրա հեղափոխականացնում են կոմյերիտմիութեան ղեկավարութեամբ հասակավոր բանվորների ոգնութեան համար անհավասար մարտ մղող արտասահմանյան պիոներիային: Շարունակական կիսաքաղց դրութիւնը, ընդհանուր աղքատութիւնը և մի շարք այլ հանգամանքներ ստիպում են յերեխաներին բանվորական ցույցերի ժամանակ կանգնել բանվորների շարքերում, հասակավորների հետ և զնալ պահանջ դնելու իրենց տնտեսական դրութեան:

բարելավման, աշխատանքային ժամերի պակասեցման և աշխատավարձի հալելման համար:

Գերմանիայում կոմկուսակցութեան և կոմյերիտմիութեան ղեկավարութեամբ գործող պիոներական կազմակերպութիւնը գլխավորելով աշխատավոր պատանեկութեանը, փողոց ե յեկել՝ «հաց և աշխատանք մեր հայրերին»» «Կորչի իմպերիալիստական նոր պատերազմը», «համուճ ԽՍՀՄ պաշտպանութեան» լողուններով: Բեռլինի, Համբուրգի պիոներների կատարած հերոսական աշխատանքները գերմանական ընտրութիւններին, Համբուրգի, Բեռլինի գործադուլավորների կազմակերպւած հերոսական ցույցերին մասնակցելով, պիոներական ցույց տվեց Հինդենբուրգի վոստիկանութեանը, վոր նա ամուր կանգնած է կապիտալիզմի դեմ բարձրացող բարիկադներին վրա կոմկուսակցութեան ու կոմյերիտմիութեան հետ միասին:

Դպրոցական պարապմունքների մոնարխիստական դրվածքը, ինքնավարութեան բացակայութիւնը, քաղաքական հալածանքը (հեղափոխական դադարիւրների պրոպագանդի հետապնդումը, դպրոցական թերթերի հրատարակման արգելումը, յեկեղեցական, «աստվածային» և Վիլհելմյան յերգերի ու մաղթանքների բռնի յերգեցումը), մարմնային պատիժները, պատմութեան դասի ազդեցական վրդով դասավանդումը և այլն և այլն, — այս բոլորը հրահրում են մանուկներին վրդով յեկնելու ավելի հաստատուն քաղաքական պայքարի: Պիոներների ղեկավարութեամբ աշակերտութիւնը պայքար ե մղում ընդդէմ բուրժուական դըպրոցի, ընդդէմ բուրժուական մանկական կազմակերպութիւնների՝ ամբողջ Գերմանիայում կատարվող դպրոցական գործադուլների միջոցով, ընդհատակյա թերթեր հրատարակելով և ամենալայն կոմունիստական ադիտացիա ծավալելով:

Այժմ Բեռլինի դպրոցներում պիոներական սկսել ե լայն չափով պայքար մղել բուրժուական դաստիարակութեան սիստեմի և այն ռեակցիոն ուսուցիչների դեմ, վորոնք մարմնական պատիժներ են գործադրում: Ամենուրեք տարածվում են թուուցիկներ և դպրոցական թերթեր, կազմակերպվում են դպրոցական ընկիւններ, սկսում են ցույցեր սարքել և դասուլուներ անել, պահանջելով կրօնի փոխարեն դասավանդել դասակարգային պայքարի պատմութիւնը:

Ամերիկայում, վերջին շրջանում հատկապես, յերբ խորացող ճգնաժամը քայքայում ե աշխատավորների, բանվորների ընտանիքը, նրանց փողոց ե չարտում, ոստիկանութիւնը սենյակի վարձի փոխարեն դրավում ե նրանց վերջին իրերը, — պիոներական համախմբելով աշխատավոր պատանեկութեանը՝ կոմյերիտմիութեան ղեկավարութեամբ փողոց ե յեկել մաքառելու մեծահասակ բանվորների հետ միասին: Ամերիկայի բոլոր պլխավոր քաղաքներից յերեխաների հարյուրավոր խմբեր միանում ե յին

Ֆեծահասակների կազմակերպած սովարչավին գեպի Վաչինգտոն, դեպի
Հուլիերի սպիտակ պալատը: Ամերիկայի պիտոներին կատաղի պայքար
է ծավալել և ծավալում է սկսում տական կազմակերպության դեմ՝ նրա
չարքերը կազմավորվելու, աշխատավոր յերեսաներին Փաշխատացող
բուրժուական մանկական այդ կազմակերպությունից դուրս կորզելու,
վորը դեռևս դաստիարակում է յերեսաների մի հսկա բանակ «Հավատի,
աստուծո և հայրենիքի» նշանաբանով:

Ամերիկյան պիտոներին կոմյերիտմիության ղեկավարութեամբ
ակտիվ պայքար է մղում իր ինտերնացիոնալ չարքերի ամբապնդման
համար՝ ամուր պաշտպան կանգնելով նեղր յերեսաներին, վորոնց չա-
հագործումը հասել է մարդկային վայրագության ամենաբարձր աստի-
ճանին: Պիտոներին կոմկուսակցութեան և կոմյերիտմիության հետ
միասին դիմակադերձ անելով «դեմոկրատական ազատ» Ամերիկայի
«արդարատառությունը», վորքի յե հանել աշխատավորութեանը, պա-
տանկութեանն ընդդեմ եւրկտրական աթոռի, ընդդեմ Հուլիերի սպի-
տակ պալատի, հանուն Տ նեղր պատանիների ազատման:

Զինատանում չինական խորհրդային նահանգների պիտոներների ու-
րինակով պրոլետարական դավախները պայքարի յեն յեղել հացի և աշ-
խատանքի համար: Վերջին մարտերում (Շանհայի մոտերը) յերեսաներն
իրենց հերոս մայրերի հետ հարձակվեցին ճապոնացիների դիրքերի վրա,
չնայած նրանց բոլորին ել հնձեց զնդացրի կրակը: Յեւ այդ այն ժամա-
նակ, յերր ժնեում պարոն կապիտալիստներն ամբիոնից «խաղաղություն
և զինաթափություն» եյին քարոզում:

Սովից և քաղցից առաջ յեկած համաճարակը գերանդու նման հնձում
է Զինատանի պրոլետարական յերեսաներին:

Շանհայից աշխատանքի կոմիտեյի տվյալներով, 6—13 տարեկան
աշխատավոր յերեսաների 75 տոկոսը տառապում է թոքախտով, մնա-
ցած 25 տոկոսը սրտի արատով և արյան պակասութեամբ: Սակայն, հա-
կատակ այդ զրկանքների ու իմպերիալիստ գոմինդականների կատաղի
հալածանքների, պիտոներին չինական կարմիր կոմյերիտմիութեան դրո-
շի դակ անվհեւեր կովում է բարեկազներում, խրամատներում, ամեն
տեղ, իր փոքրիկ բազուկներով ողնութեան հասնելով Զինատանի
խորհրդայնացման համար մարտնչող հերոսական բանակներին:

Զեյն-Սովակիայում կարճ ժամանակամիջոցում հսկայական չափով
անձնով վորակի և քանակի տեսակետից, պիտոներին դարձավ աղղեցիկ
դեմք կոմկուսակցութեան և կոմյերիտմիութեան առաջադրանքների կա-
տարման դործում: Չեխական պիտոներները դարձան մի հզոր ուժ ընդդեմ
բուրժուազիայի, ընդդեմ նրա Փաշխատական մանկական կազմակերպու-
թյունների, հանուն աշխատավորութեան յերեսաների շահերի պաշտպա-
նութեան: «Չեխական կառավարութեանը հսկայական դուժար է հաւո-

կացրել և հատկացնում է իր մանկական կազմակերպություններին, դուս-
նրա համար, վոր նրանք ձեռք առնեն բոլոր միջոցներն ողնելու ժանդար-
մերային հալածելու համար թե՛ կոմյերիտական, և թե՛ պիտոներական
կազմակերպություններին: «Սակայն այդ ամենը չաղղեց մեղմրա, գրում
է իր նամակում չեխ պիտոները, —մենք, կոմյերիտմ. ղեկավարութեամբ
ծավալում ենք ակտիվ պայքար մեր յերկրի բուրժուազիայի դեմ: Վեր-
ջերս մենք հրավիրեցինք մանկական կոնգրես. մեզ շատ ուժեղ հետևում
էր վոստիկանությունը: Չեխական վոստիկանությունը յողոնց եր բաց
թողել «չհանդուրժել փոքրիկ կոմունիստներին», բայց մենք մեր գործը
չարունակեցինք, իրականացնելով բոլոր հարցերը»:

Պրազայում պիտոներների ղեկավարութեամբ յերկար ժամանակ է,
ինչ գպրոցական դասադուներ են կատարվում, ուղղված բուրժուական
դպրոցի ուսուցիչին մեթոդի դեմ: «Վերջին դասադուներից մեկի ժամա-
նակ, —գրում է Ֆրիցը, ուղեցին մեզ հանգստացնել. քաղաքապետի և յե-
պիսկոպոսի հետ տեսուչն ուսուցչական կազմով ներս է մտնում մեր դա-
սարանը, վորի մեծ մասն աշխատավոր յերեսաներ եյին: Բոլոր տեսակի
ձեռահանությունները կատարելուց հետո, մեր ուսուցիչը յերկու մատ-
ներով նշան արեց յերգելու չեխական կառավարութեան հիմնը: Չափը
տալուն պես դասարանում պրոլետարական յերեսաների կոկորդից թըն-
դաց Խնտեքնացիոնալը: Նրանք չիթված հեռացան դասարանից և մենք
այդտեղից սկսեցինք մեր գործերը...» («Միջ. պատ. կոմ. չարժման»
խրոնիկայից):

Մի քիչ ավելի խիստ է պիտոներների դրությունը Փաշխտներից ա-
մենից ազդեսիվ Փաշխտ վարչապետ Մուսոլիննո յերկրում՝ Իտալիա-
յում: Այստեղ Մուսոլինին իր ձեռքով ստորագրել է մի հրովարտակ վորի
մեջ նա արգելում է բացի բալիլայից ուրիշ վորեւ մանական կազմակեր-
պություն: Սակայն այդ հանգամանքը յերբեք չի կարող Վեզուվի նման
հրաբուխները ճնշել: Նրանք յեթե այսոր ստորերկրյա ցնցումներ են
առաջ բերում Իտալիայում, վաղը կուսակցութեան ու կոմյերիտմիու-
թեան ղեկավարութեամբ հիմնահատակ կանեն այդ, վորպեսզի հաստա-
տեն նորը՝ Խորհրդային իշխանությունը:

«Մեր դպրոցական ժամերի մեծ մասը—գրում է մի պիտոներ Իտալիա-
յի արդյունաբերական գլխավոր կենտրոն Միլանից—հատկացված է ուղ-
մական աշխատանքներին: Մեզ մոտ կան յերեսաներից (մինչև 12 տա-
րեկան) կազմված մի քանի տասնյակ ջոկատներ, վորոնք վարժվում են
կրակել զնդացի, հրացան ու հրանոթ: Սովորում են ձիավարություն,
քիմիա, հետախուզություն, սակրավոր գործ, քողարկում և բոլոր
անհրաժեշտ գիտելիքները: Ի՞նչ եք կարծում, մենք պիտոներներս չսովո-
րե՞նք այդ, վորովհետև տրվում է Փաշխտական դպրոցում: Ընդհակա-
ռակը, հատկապես պիտոներները պետք է առաջավոր լինեն այս ճյուղում
և մենք այդպես ենք կատարում. նրա համար, վոր վճռական մոմենտին

մենք այդ բոլոր սովորածը դարձնենք նրանց դեմ, վրոնք կհարձակվեն սպառնալ իՍՀՄ-ին: Դուք վստահ չեղեք, վարավիտե տե կապիտալիստների քանակում ձեր բարեկամներն են գործում»:

Ահա, թե ինչո՞ւ մենք, իՍՀՄ պիտոներենքս պետք է առաջ շարժվենք աշխատեալ, վրո նրանք ասեն՝ «ահա նա, իմ առաջավոր ջոկատը, ահա նա, իմ հարվածային բրիգադը, նրանք ամուսն են իրենց գործը, մեր գործը: Դալ են կատարում, որինակ վերցնենք նրանցից»: (Ստալին)

Մենք պետք է կարողանանք մեր որինակներով հեղափոխական կորով ներշնչել արտասահմանյան հեղափոխական յերիտասարդությանը, պիտոներին բուրժուազիայի դեմ պայքարելիս: Ահա, թե ինչը կլինի միջազգային պատանեկական շարժման անցած 12 փառապանծ տարիների հաղթական գրավականը:

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՄ. ՊԱՏՇԱՐԺՈՒՄԸ ԹՎԵՐՈՎ
(1931 թ. փետրվարին)

Անգլիա.—«Պատանի ընկերների միություն»	600	հոգի
Ավստրիա.—«Կարմիր պատանի պիտոներներ»	250	»
Արգենտինա.—«Կոմ. պատ. խմբեր»	400	»
Գերմանիա.—«Պատանի սպարտակների միություն»	16,000	»
Հոլանդիա.—«Պատանի պիտոներներ»	300	»
Իտալիա.—	100	»
Ինդոնեզիա.—«Կոմունիստական դարոցական աշակերտներ	5,000	»
Կանադա.—«Պատանի պիտոներներ»	1,200	»
Չինաստան.—«Պիտոներներ»	700,000	»
Մեքսիկա.—«Կարմիր պիտոներների միություն»	1,000	»
Մոնղոլիա.—«Պատանի պիտոներներ»	8,500	»
Նորվեգիա.—«Նորվեգիայի պիտոներներ»	1,400	»
Նոր-Զելանդիա.—«Պատանի պիտոներներ»	50	»
Պարսիսին.—	250	»
Ղեկաստան.—	3,000	»
Համն.—	4,000	»
Ռուսիայ.—«Ուրուգվայի կոմ. չերիտ. միություն»	800	»
Իսլանդիա.—«Բանվոր չերիտաների կազմակերպություն»	3,500	»
Ֆրանսիա.—«Բանվորագրողագրիական չերիտաների ֆեդերացիա»	5,000	»
Չեխո-Սլովակիա.—«Պատանի պիտոներներ»	2,500	»
Շվեդիա.—«Բանվոր չերիտաների միություն»	2,500	»
Շվեյցարիա.—	300	»
Ամերիկա.—«Պիտոներներ»	50—70	»
Ավստրալիա.—	50	»
ԽՍՀՄ.—	5,000,000	»

ՀԱՄԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ ԹՎԵՐՈՎ

Սկաուտական կազմակերպություն

Ամերիկա—Մեկ միլիոն աղաներ և 183 հազար աղջիկներ:
Անգլիա—300,000 աղաներ և մի քանի հազար աղջիկներ:

Ճապոնիա—217,000 տղաներ
 Շվեդիա 300,000 »
 Լեհաստան—30,000 »
 Զինաստան—10,000
 Ավստրիա—75,000
 Չեխո-Սլովակիա—19,000

Այս դեմ տրամադրության տակ գտնվող սկաուտները

Ֆրանսիա (դարձյալ յենթարկվում են սկաուտական միջ. բյուրոյին)—100,000
 Ամբողջ «շխարհում գոյութիւն ունեն մոտավորապէս 2,500,000 սկաուտներ:

Պատանեկական այս դեմ կազմակերպություններ

Կիրակնօրյա դպրոց

Անգլիայում—100 հոգի, Ամերիկայում—2000
 Յերեսանների բարեկամներ և կարմիր բազաններ՝
 Ավստրիա—25,000
 Գերմանիա—100,000
 Չեխո-Սլովակիա—10,000
 Շվեդիա—10,000
 Դանիա—10,000

Պատանեկական փաշիստական կազմակերպություններ

Իտալիայում—Բալիլա—500,000

ՀԱՄԱՇԵԱՐՀԱՅԻՆ ԿՈՄ. ՊԱՏ. ՄԱՄՈՒԼԸ ԹՎԵՐՈՎ

Անգլիա—«Պատանի ընկեր»	1,000	որինակ
Ավստրիա—«Կարմիր պատանի ընկեր»	1,500	»
Արգենտինա—«Փոքրիկ ընկեր»	5,000	»
Գերմանիա—«Տրոմբել» (Թմբուկ)	20,000	»
Հունդիա—«Պատանի ընկեր»	1,000	»
Դանիա—«Պրոներ»	1,000	»
Կանադա—«Պատանի ընկեր» (Յոնկ. Կոմբատ)	1,000	»
Մեքսիկա «Պալքարոդ պատանի»	7,000	»
Մոնղոլիա—«Փոխարինող»	3,000	»
Նորվեգիա—«Պրոներ»	2,000	»
Նոր-Զելանդիա—«Պատանի ընկեր»	200	»

Լեհաստան—«Պրոներ»	500	որինակ
ՀԱՄՆ—«Պատանի ընկեր»	7,500	»
Ֆինլանդիա—«Կարմիր դրոշ»	5,000	»
Ֆրանսիա—«Պատանի ընկեր»	1,500	»
Չեխո-Սլովակիա—«Կաուակ» (գերմաներեն տա- բաղադ) Կարմիր թմբուկաբ.	2,500—3,000	»
Շվեդիա—«Պատանի ընկեր»	3,000	»
Ուրուգվայ—«Պրոներ»	2,000	»
ԽՍՀՄ—«Պրոներական Պալդա»	200,000	»
ՀՍՀ—«Պրոներ կանչ»	225,000	»
» —«Պրոներ դեկ»	4,000	»

ՄԵՐ ՇԵՖԱԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Լենինգրադ.—Գերմանիա, Համբուրգ, Շվեդիա, Ստոկհոլմ, Նոր-
 վեգիա, Ոսլո, Անգլիա, Լոնդոն, Հոլանդիա (ընդհատակյա):
 Ուրալյան շրջան.—Ֆրանսիա:
 Հյուսիսային Կովկաս.—Գերմանիա, Սաքսոնիա, Արգենտինա:
 Անդրկովկաս.—Գերմանիա, Սիբիրիա, Նյուտեդերլանդ, Ամերիկա,
 Կալիֆոռնիա, Ուրուգվայ, Հեռավոր Արևելք, Արգեն-
 տինա, Ճապոնիա՝ ընդհատակյա:
 Ուկրաինա.—Լեհաստան (ընդհատակյա):
 Խարկով.—Ամերիկա, Նյու-Յորք, Գերմանիա, Թուրինգիա:
 Ուզբեկստան —Մանդոլիա, Ուսնբատուր:

ԲՈՎԱՆԴԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

1. Յերկու խոսք	4
2. Մանկական պրոլետարական շարժման ծագումը	5
3. Առաջին ողակները	8
4. Հայաստանի պիոներ-շարժման պատմությունը (համառոտ)	15
5. ԽՍՀՄ պիոներ շարժման 10-ամյակը (համառոտ ակնարկ)	19
6. Միջ. պատ. կոմ. շարժման շարաթները (Տարե ցույցը)	24
7. Մեր հակառակորդները	35
8. Յերեխաների տնտեսական դրությունը	40
9. Համաշխարհային պատ. կոմ. շարժումը [թվերով]	49
10. Հակառակորդները [թվերով]	»
11. Համաշխարհային պատ. կոմ. մամուլը [թվերով]	50
12. Մեր չեֆ կազմակերպություններն արտասահմանում	51

Կարեկ

1. Հայաստանի պիոներ շարժումում դեռևս փաստաթղթեր
 1. Պարսկաստանի Ենդեխի պատմության կազմակերպության:
 2. Ավստրիա-Վիեննայից
 3. Բյերոթից
- Տարեցույցում, 29-րդ էջ—վերնագրի (և դեկտեմբերի—պետք է կարգալ 1920 տեմբերի):

Մեղադրիչներ՝ Հ. Սառիկյան յեկ Ա. ձուգուրյան

ՅԵՐԵՎԱՆ, ՊԵՏՂՐԱՏԻ ՏՊԱՐԱՆ

Գլուխ. 7502 (բ). Հրատ. 2223. Պատվ. 1736. Տիրու 3000.

Հանձնված է աղագրության 15 մայիսի 1932 թ. Ստ. Յ. Ա.
Ստորագրված է ապրիլի 31 մայիսի 1932 թ.

455

ՀԱՅԿԱՆ ԲԻՐՈՒՆ ԶԱՐԴԻՆ ԳԼԽԱՆ
ԽՈՐՀԻՆԻ ԳԼԽԱՆ ԶԱՐԴԻՆ ԳԼԽԱՆ
ԽՈՐՀԻՆԻ ԳԼԽԱՆ ԶԱՐԴԻՆ ԳԼԽԱՆ
(21 մ.)

С. Саркисян

11-летний ПУТЬ МЕЖДУНАРОДНОГО ЮНОШЕСКОГО
КОММУНИСТИЧЕСКОГО ДВИЖЕНИЯ

Госиздат ССР Армении
Эривань - 1932

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0195594

